

Законодавство о Исламској верској заједници Краљевини Југославије, 1932.

Садржај

Закон о Исламској верској заједници Краљевине Југославије

Уредба о привременој организацији власти и послова Исламске верске заједнице Краљевине Југославије

Закон о избору Реис-ул-Улеме, чланова Улема-меџлиса и муфтија Исламске верске заједнице Краљевине Југославије (према § 3. Закона о Исламској верској заједници) и о принадлежностима верских службеника те заједнице

Правилник седнице за доношење Устава Исламске верске заједнице Краљевине Југославије

Устав Исламске верске заједнице Краљевине Југославије

I Основне одредбе (§ 1–10)

II Органи Исламске верске заједнице (§ 11 и 12)

Цематски меџлис (§ 13–27)

Среско вакуфско меарифско поверенство (§ 28–33)

Вакуфско меарифско веће (§ 34–40)

Управни одбор вакуфско меарифског већа (§ 41–45)

Муфтије (§ 46–52)

Улема меџлис (§ 53–61)

Врховно верско старешинство (§ 62–74)

III Управа и финансије (§ 75–92)

IV Опште и прелазне одредбе (§ 93–119)

Закон о управи вакуфа у Краљевини Југославији (сем Босне и Херцеговине)

Указ о отварању Велике Медресе Краља Александра Првог у Скопљу

Правилник Велике Медресе Краља Александра Првог у Скопљу

Уредба о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији

Правилник за извршење Уредбе о вођењу матице рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији

Дисциплински Правилник за цематске имаме на територији Србије и Јужне Србије

Уредба о обрезивању (сунећењу) мусиманскe деце

170.СВ. ЗБИРКА ЗАКОНА
Протумачених судском и административном праксом
Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ СВ.170.

Увод у исламски инвентар бр. 9214/1.
Гјакуера 1932. године.

Београд

ЗАКОНОДАВСТВО

О ИСЛАМСКОЈ ВЕРСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

бб. бр. 36231

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1. КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.
1932

САДРЖАЈ

Страна

<i>Закон о Исламској верској заједници Краљевине Југославије</i>	5
--	---

<i>Уредба о привременој организацији власти и послова Исламске верске заједнице Краљевине Југославије</i>	16
---	----

<i>Закон о избору Реис-ул-Улеме, члана Улема-меџлиса и муфтија Исламске верске заједнице Краљевине Југославије (према § 3. Закона о Исламској верској заједници) и о припадлежностима верских службеника те заједнице</i>	23
---	----

<i>Правилник седнице за доношење Устава Исламске верске заједнице Краљевине Југославије</i>	31
---	----

<i>Устав Исламске верске заједнице Краљевине Југославије</i>	
I Основне одредбе (§ 1—10)	33
II Органи Исламске верске заједнице (§ 11 и 12)	35
1) Цематски меџлис (§ 13—27)	36
2) Среско вакуфско меарифско поверенство (§ 28—33)	41
3) Бауфско меарифско веће (§ 34—40)	44
4) Управни одбор вакуфско меарифског већа (§ 41—45)	47

	Страна
5) Муфтије (§ 46—52)	50
6) Улема меџлис (§ 53—61)	53
7) Врховно верско старешинство (§ 62—74)	56
III Управа и финансије (§ 75—92)	60
IV Опште и прелазне одредбе (§ 93—119)	67
<i>Закон о управи вакуфа у Краљевини Југославији (сем Босне и Херцеговине)</i>	75
<i>Указ о отварању Велике Медресе Краља Александра Првог у Скопљу</i>	82
<i>Правилник Велике Медресе Краља Александра Првог у Скопљу</i>	83
<i>Уредба о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији</i>	94
<i>Правилник за извршење Уредбе о вођењу матице рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији</i>	100
<i>Дисциплински Правилник за цематске имаме на територији Србије и Јужне Србије</i>	117
<i>Уредба о обрезивању (сунећењу) муслиманске деце</i>	122

ЗАКОН

о Исламској верској заједници Краљевине Југославије

од 31. јануара, 1930. — II год.

§ 1. — Сви муслимани у Краљевини Југославији сачињавају једну самосталну Исламску верску заједницу, под Реис-ул-Улемом као врховним верским старшином:

Исламска верска заједница јавно исповеда и учи своју исламску веру, јавно врши своје исламске верске дужности, и самостално управља и уређује своје верске, верско-просветне и вакуфске послове.

§ 2. — Органи Исламске верске заједнице јесу:

- 1) Цематски меџлис, на челу са цематским имамом;
- 2) Среско вакуфско-меарифско поверенство, на челу са шеријатским судијом;
- 3) Муфтиство;
- 4) Улема-меџлис у Сарајеву и Улема-меџлис у Скопљу;
- 5) Вакуфско-меарифско веће у Сарајеву и Вакуфско-меарифско веће у Скопљу;
- 6) Врховно верско старешинство у Београду, са Реис-ул-Улемом на челу.

Састав органа поменутих у претходном ставу, као и њихов делокруг и надлежност, предвиђеће се Уставом Исламске верске заједнице.

§ 3. — Поступак за избор Реис-ул-Улеме, члanova Улема-меџлиса и муфтија прописаће се посебним законима, у колико није предвиђен одредбом § 21.

§ 4. — Реис-ул-Улему, чланове Улема-меџлиса и муфтије поставља Краљ указом, на предлог Министра правде, стављен у сагласности са Претседником Министарског савета. Реис-ул-Улема добија овлашћење (меншуру) за вршење верских послова од нарочито сазваног Савета, који се састаје у Београду, а сачињавају га: сви чланови оба Улема-меџлиса, по три изабрана члана оба Вакуфско меарифска већа и сви чланови оба Врховна шеријатска суда.

§ 5. — Исламска верска заједница самостално управља и слободно располаже верском имовином, вакуфима (задужбинама), у границама овога Закона и свога Устава, а под врховним надзором Државе.

Надлежне исламске верске власти самостално одлучују о примању вакуфа (задужбина) који су намењени верским циљевима.

Исламска верска заједница, која по поступку о свом рачуноводству, који ће се Уредбом прописати, преко својих надлежних власти

врши контролу својих прихода и расхода, подлежи, према одредби другог става чл. 2 Закона о главној контроли, врховном надзору Главне контроле, у толико што је Главна контрола овлашћена да утрошак прихода, према указаној потреби, контролише прегледима, било на захтев Министра правде или самих надлежних власти Исламске верске заједнице.

Имовина Исламске верске заједнице служи само њеним верским циљевима, и не може се ни под којим видом од ње одузимати ни на друге циљеве употребљавати, осим случаја експропријације предвиђене законом.

§ 6. — Исламска верска заједница и поједине установе предвиђене њеним Уставом правна су лица, способна да по прописима закона стичу и држе како покретна тако и непокретна добра и врше сва права која им као таквима припадају.

§ 7. — Исламску верску заједницу представља пред Државом Реис-ул-Улема или његов заменик, а поједина муфтиства муфтија или његов заменик, односно где их нема, шеријатски судија.

Имовинско-правне интересе Исламске верске заједнице заступају пред државним властима они органи које предвиђи Устав.

§ 8. — За извршење надлежно издатих, на закону основаних наређења и пуноважних одлука свију исламских верских власти и ор-

гана, све државне и самоуправне власти дају, на захтев надлежних верских власти, административну помоћ.

§ 9. — Службена преписка и аманетна пошта свију исламских љверских власти и органа ослобођава се плаћања поштарине и телеграфске таксе.

§ 10. — Све државне власти које по својој надлежности покрену кривични поступак против којег исламског верског службеника дужне су одмах да о томе известе надлежно муфтиство, као и о коначној одлуци коју буду донеле по том предмету.

§ 11. — Сва она лица која по надлежном постављењу, врше верску исламску службу нису обавезна вршити лично оне јавне послове који су противни њиховом верском позиву и угледу.

§ 12. — Исламска верска заједница подмирује своје потребе:

- 1) приходима свих верских и вакуфско-меарифских добара и фондова;
- 2) верским таксама;
- 3) нарочитим разрезивањем на приходе поједињих самосталних вакуфа;
- 4) добровољним прилозима и васијетима;
- 5) евентуалном помоћу политичко-управних општина;
- 6) сталном државном помоћу из § 23;
- 7) верским прирезима из § 14.

§ 13. — За све званичне радње верских и вакуфско-меарифских органа плаћа се само она такса коју пропише Вакуфско-меарифско веће, посебним правилником одобреним од Министра правде у споразуму са Министром финансија. Ова такса наплаћује се у корист Исламске верске заједнице.

§ 14. — Прирез на непосредни порез који плаћају порезовници исламске вере у Држави имају право да распишу Вакуфско-меарифско веће, Среско вакуфско-меарифско поверилиште и Цематски мејлис, и то само ако приходи у § 12, од 1—6, не могу покристи расходе предвиђене буџетом. Одлука о распису ових приреза за унапред одређено време постаје пуноважна кад је одобри Министар финансија у споразуму са Министром правде. То одобрење није потребно за прирезе до 10% на непосредни државни порез које расписују цематски мејлиси по закључку цематског збора донетом од 75% пореске снаге у цемату. За њихове одлуке потребно је само одобрење надлежног Вакуфско-меарифског већа.

§ 15. — Верске прирезе прикупљају органи државне пореске администрације, једновремено и у свему по прописима за државне дажбине, и предају их у тромесечним оброцима надлежном верском органу, који је тај прирез прописао.

§ 16. — Свих јавних дажбина ослобођавају се зграде намењене служби божјој и вер-

ско-просветним и добротворним установама; даље, заводи за верске потребе; исламска гробља; домови активних верских службеника који су својина Исламске верске заједнице, а намењени су за њихово становање; домови исламских верских надлештава; културно-историјски споменици; и двојишта свих набројаних установа.

§ 17. — У свим државним и приватним школама исламска верска наука предаје се у сагласности са надлежном исламском верском власти, а по одредбама Закона о тим школама.

Ученици исламске вере не могу ни сарађивати ни присуствовати никојој свечаности, било у школи било ван школе, која носи обележје свечаности искључиво друге вере.

Наставне планове и програме за предавања веронауке прописује надлежни министар, узимајући у обзир потребе верског васпитања, по предлогу Улема-меџлиса. За уџбенике веронауке важиће прописи Закона о уџбеницима. За све уџбенике даће Улема-меџлис своје одобрење у погледу њихове верске садржине.

У државним основним школама веронауку могу предавати квалификовани имами или нарочити вероучитељи, у смислу прописа Закона о народним школама. Где, по закону или иначе, није могућно да исламску веронауку предаје имам или вероучитељ, вршиће ову наставу учитељ те школе који је исламске вере.

Вероучитеље имаме у свима народним школама поставља Министар просвете из реда кандидата предложених од надлежне верске власти. Вероучитеље у осталим државним средњим и стручним школама поставља надлежни министар између кандидата који поднесу одобрење надлежне верске власти да могу предавати исламску веронуку у средњим школама. Све вероучитеље премешта и разрешава дужности надлежни министар, по одредбама школских закона.

§ 18. — Све исламске верске аутономне школе стоје под управом и надзором надлежне верске власти. О оснивању ових школа решава надлежна исламска верска власт. Она прописује за њих наставни план и програм предавања, и поставља и разрешава њихове управнике. Министарство просвете даје одобрење за оснивање ових школа и за наставни план.

Надлежна исламска верска власт стара се за нарочиту спрему наставничког и васпитачког особља исламских верских аутономних школа, поставља и разрешава га. Надлежни верски органи воде непосредни надзор над овим школама и подносе о томе извештаје и предлоге о постављању и разрешавању наставника и васпитача Улема-меџлису. Врховни надзор и над овим школама води Министар просвете.

§ 19. — Имаме у државним болницама, казненим и њима сличним заводима и дру-

гим државним установама поставља, на предлог Улема-меџлиса, надлежни министар.

§ 20. — У случају ако се оснује државни шеријатско-правни односно исламски верски факултет или друга каква државна висока школа у рангу факултета, Врховно верско старешинство настојаваће и стараће се да предавања на том факултету односно високој верској школи буду у сагласности са науком исламске вере. У случајевима осведочене несагласности, предузима код Министра просвете потребне мере да се оне отклоне.

Професори и доценти поменутог у претходном ставу факултета, који се бирају по Закону о универзитетима, постављаће се, пошто се претходно утврди и верска подобност кандидата оценом Улема-меџлиса.

Прелазна и завршна наређења

§ 21. — На дан кад овај Закон ступи на снагу стављају се на расположење Реис-ул-Улема за Босну и Херцеговину, Врховни муфтија за Србију и Црну Гору, сви чланови Улема-меџлиса и Врховног муфтиства као и све муфтије поменутих подручја.

Указом Краљевим, на предлог Министра правде стављен у сагласности са Претседником Министарског савета, поставиће се први Реис-ул Улема у Београду, четири члана Улема-меџлиса са седиштем у Сарајеву и четири члана Улема-меџлиса са седиштем у Скопљу, као и девет муфтија, којима ће Министар правде одредити службено место. Се-

дишта и територијалну надлежност муфтијства одредиће Устав Исламске верске заједнице.

У колико се места поменута у претходном ставу не попуне из реда досадашњих службеника, који се овим законом стављају на расположење, биће ови службеници, у року од три месеца од дана ступања овога закона на снагу, стављени у пензију, односно отпуштени из службе, по постојећим законским прописима.

§ 22. — Устав Исламске верске заједнице донеће на заједничкој седници, под претседништвом Реис-ул-Улеме, сви чланови оба Улема-меџлиса, сви муфтије и сви чланови оба Врховна шеријатска суда. Министар правде ће правилником прописати начин рада ове седнице.

Устав Исламске верске заједнице предложиће се Министру правде, који ће га, пошто га усвоји, поднети Краљу на озакоњење.

§ 23. — При превођењу исламских верских надлештава, установа и лица са државног буџета на буџет Исламске верске заједнице, Уредбом Министра правде и Министра финансија утврдиће се коју ће помоћ из државних сртстава Исламска верска заједница стално по државном буџету примати. При утврђивању ове државне помоћи узеће се у обзир они досадашњи расходи по Финансијском закону и државном буџету за 1929/30 год. који се односе на она исламска верска

надлежства, установе и лица која прелазе с државног буџета на буџет Исламске верске заједнице, и износи т. зв. бира у Србији загарантованог досадашњим законом, као и суме потребне за покриће свих личних и материјалних расхода Врховног верског старешина у Београду и Улема-меџлиса у Скопљу.

§ 24. — Исламски верски прирез који је по досадашњим законским прописима наплаћиван у Босни и Херцеговини наплаћиваће се и даље, све док се не пропише нови прирез у смислу одредбе § 14 овог Закона, и трошиће се за исте потребе за које се је употребљавао и до сада.

§ 25. — Овлашћује се Министар правде да Уредбом пропише све поближе одредбе потребне за извршење овог Закона, водећи рачуна о предлогима Врховног верског старешина.

§ 26. — Овим Законом и Уставом Исламске верске заједнице предвиђена организација има се извести најдаље у року од једне године, рачунајући од дана ступања на снагу Устава Исламске верске заједнице.

По ступању на снагу овога Закона пре-стаје важити закон о „Штатту за аутономну управу исламских верских и вакуфско-мејрифских послова у Босни и Херцеговини“ од 15 априла 1909 године, као и сви други

закони, уредбе и прописи о предмету овог Закона.

Све послове које су вршиле досадашње вакуфско-мејрифске и остale верске власти, осим власти поменутих у § 21, став други, вршиће, до доношења Устава Исламске верске заједнице и до организације нових власти, нарочита повериенства која ће Министар правде поставити. За власти поменуте у § 21, став други, као и за повериенства прописаће, до доношења Устава Исламске верске заједнице, Министар правде Уредбом надлежност и круг рада.

§ 27. — Овај закон ступа у живот и до-бија обавезну снагу када се обнародује у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 29. — X од 7. фебруара, 1930. — II год.

УРЕДБА

*Бр. 10931. — У — 135. од 5. фебруара, 1930.
— II год.*

о привременој организацији власти и послова
сламске верске заједнице Краљевине Југославије.

На основу § 26 Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије прописује се Уредба о привременој организацији власти и послова Исламске верске заједнице Краљевине Југославије.

Чл. 1. — До организације нових власти које ће Устав Исламске верске заједнице установити, све послове које су вршиле досадашње вакуфско-меарифске и остале верске власти, осим власти поменутих у § 21., ставу другом Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије, врше среска вакуфско-меарифска поверилишта, главно вакуфско-меарифско поверилиште у Сарајеву и Министар правде. Среска вакуфско-меарифска поверилишта врше те послове као управне власти првог степена, Главно вакуфско-меарифско поверилиште у Сарајеву као управна власт другог степена за територију досадашњег Улема-меџлиса у Сарајеву, а Министар правде, као највиша управна власт за целу земљу.

Министар правде врши општи врховни надзор над целокупним радом како органа по-менутих у претходном ставу тако и органа предвиђених одредбом § 21, става другог, Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије.

Чл. 2. — Главно вакуфско-меарифско поверилиште као и Среска вакуфско-меарифска поверилишта састоје се од по једног поверилиника и потребног броја саветника, које поставља Министар правде. Ова лица морају бити припадници Исламске вере.

Чл. 3. — Седиште Главног вакуфско-меарифског поверилишта је у Сарајеву, са територијалним подручјем досадашњег Улема-меџлиса у Сарајеву, а седишта и подручја среских вакуфско-меарифских поверилишта остају иста као што су и до сада била.

Чл. 4. — Управним властима првог степена (чл. 1) спада у надлежност:

1) да истражују и воде у евиденцији сву вакуфско-меарифску покретну и непокретну имовину у срезу; да њом управљају односно да надзиру управљање њоме;

2) да дају предлоге о трампи, продаји, куповању, оптерећивању, начину издавања под закуп вакуфских непокретности, подизању нових грађевина из вакуфско-меарифских срестава, о склапању и развртавању уговора, и о сумњивим потраживањима, у циљу њихова расходовања;

3) да дају предлоге о устројству, издржавању и оправљању цамија, медреса, мектеба и других верских школа, као и забавишта, хуманих завода, интерната и томе сличних установа;

4) да састављају и воде спискове муслиманских порезовника у подручном срезу, и да их дају сваке године надлежним пореским властима, ради наплате верског приреза;

5) да постављају и отпуштају своје вакуфско-меарифске службенике; да им одређују плате и награде; да им надзиру рад, врше дисциплинску власт над њима, и дају им отсуства до 14 дана;

6) да оцењују способност верских службеника свога среза и предлажу их надлежној верској власти на именовање или отпуштање;

7) да воде надзор над радом мектеба и медреса и других верских школа; да одређују дане за испите у њима; да шаљу своје изасланике на те испите, и о свему подносе извештај надлежној верској власти;

8) да надзиру цео верски исламски живот, и о свим појавама извештавају надлежну верску власт;

9) да састављају и предлажу буџет за идућу и завршни рачун за минулу годину свега вакуфско-меарифског иметка и установа у своме срезу, дајући у образложењу предлоге о свим потребама Исламске верске заједнице и њених припадника у дотичном срезу;

10) да дају упуства за рад цематских меџиса; да их контролишу, и у случају несавесности, неуредности или непослушности предложе на смењивање и постављање других.

Чл. 5. – Управној власти другог степена (чл. 1) спада у надлежност:

1) да врши текуће послове вакуфско-меарифског иметка у свом досадашњем управном делокругу, нарочито послове Централне вакуфско-меарифске закладе односно Централног вакуфског фонда;

2) да даје упуства за рад властима првог степена, и да га надзире, па да подноси извештаје највишој власти о њему;

3) да решава о предлозима власти првог степена, ако је у питању ангажовање и утрошак суме до 100.000.— динара, односно у случају веће суме, да их предлаже највишој власти;

4) да одобрава буџете и завршне рачуне власти првога степена и самосталних вакуфа;

5) да саставља буџете и завршне рачуне Централне вакуфско-меарифске закладе односно Централног фонда и других поједињих вакуфа којим директно управља, и да их предлаже највишој власти на одобрење;

6) да поставља адвокате за вођење парница поједињих вакуфа и Централне вакуфско-меарифске закладе односно Централног вакуфског фонда;

7) да поставља и отпушта своје службене, службенике Централне вакуфско-меарифске закладе; да врши дисциплинску власт над њима, и да њима као и службеницима власти првога степена даје отсуство до три месеца;

8) да упућује надлежној верској власти предлоге своје и подручних власти за именовање или отпуштање верских службеника;

9) да поставља и отпушта мутевелије у смислу шеријата и вакуфнама;

10) да предлаже највишој власти правила и прописе који се односе на вакуфско-меа-рифску управу и њене службенике;

11) да подноси извештај о раду свом и својих подручних органа највишој власти.

Све послове које врши Главно вакуфско-меарифско поверилиште на територији досадашњег Улема-меџлиса у Сарајеву врши Министар правде на територији досадашњег Врховног муфтиства у Београду.

Чл. 6. — Старешина поверилишта је поверилик. Он доноси одлуке по саслушању саветника, које према потреби сазива у седнице. По сваком предмету о ком он доноси одлуку мора да се у записник о седници забележи мишљење присутних саветника, односно разлог зашто је који саветник био отсутан.

Чл. 7. — Чим се поверилиште именује преузеће комисијски све послове, акта, књиге и имовинске предмете са документима, инвентарима, од досадашњих вакуфско-меарифских органа. Комисију састављају поверилик, његови саветници, старешина дотичне досадашње вакуфско-меарифске власти и један чиновник опште управне власти, ког ће одредити српски поглавар, односно, за Главно поверилиште, бан. Тада чиновник је претседник комисије.

О раду комисије саставиће се записник, који ће се у овереном препису послати вишој власти.

Чл. 8. — После предаје вакуфске централе у Сарајеву, извршene у смислу одредбе чл. 7, Главно поверилиште преузима управу вакуфско-меарифских послова и одређује делокруг вакуфском директору, који као и остали службеници вакуфско-меарифске управе остају и даље у својим звањима, док надлежна власт не донесе другу одлуку.

Награде поверилику и саветницима одредиће Министар правде из прихода вакуфско-меарифске имовине.

Чл. 9. — Функционери који су одредбом првог става § 21 Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије стављени на расположење вршиће привремено исте дужности у кругу своје досадашње надлежности, и даље, у колико им Министар правде то повери, све дотле док се, у смислу одредбе другог става § 21 поменутог закона, не попуне дотична звања, односно док се и пре тога не донесе каква друга одредба, а најдаље до истека тромесечног рока предвиђеног одредбом трећег става § 21 поменутог закона.

Чл. 10. — Власти и органи поменути у претходним члановима, као и функционери који ће се поставити према одредби другог става § 21 Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије, вршиће своје службене послове у делокругу и по принципима изведеним из досадашњих прописа о томе, у колико су у складу са одредбама по-

менутог закона и ове уредбе. Министар правде даваће обавезна објашњења по томе, изузевши област чисто верског рада. Исто тако, Министар правде ће ову Уредбу, према потреби, изменити или допунити.

Чл. 11. — Ова уредба ступа на снагу кад се прогласи у „Службеним новинама“.

Службене новине Бр. 29. — X од 7. фебруара 1930. — II год.

ЗАКОН

од 4. јуна, 1930. — II год.,

о избору РЕИС-УЛ-УЛЕМЕ, чланова УЛЕМА-МЕЦЛИСА и МУФТИЈА ИСЛАМСКЕ ВЕРСКЕ ВАЈЕДНИЦЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ, ПРЕМА § 3 ЗАКОНА О ИСЛАМСКОЈ ВЕРСКОЈ ВАЈЕДНИЦИ, И О ПРИНАДЛЕЖНОСТИМА ВЕРСКИХ СЛУЖБЕНИКА ТЕ ВАЈЕДНИЦЕ

Чл. 1. — РЕИС-УЛ-УЛЕМА, чланови УЛЕМА-МЕЦЛИСА и МУФТИЈЕ бирају се између муслимана држављана Краљевине Југославије који имају верску образованост потребну за та звања и похвално верско и грађанско владање, и који су навршили тридесет а нису прешли седамдесет година живота.

Чл. 2. — Избор РЕИС-УЛ-УЛЕМЕ врши КУРИЈА коју сачињавају:

- 1) сви чланови УЛЕМА-МЕЦЛИСА у СКОПЉУ И САРАЈЕВУ;
- 2) све муфтије;
- 3) сви чланови ВРОХОВНОГ ШЕРИЈАТСКОГ СУДА У СКОПЉУ И САРАЈЕВУ;
- 4) директор ШЕРИЈАТСКЕ СУДАЧКЕ ШКОЛЕ У САРАЈЕВУ, ШЕРИЈАТСКЕ ГИМНАЗИЈЕ У САРАЈЕВУ И ВЕЛИКЕ МЕДРЕСЕ КРАЉА АЛЕКСАНДРА I У СКОПЉУ;
- 5) шеф МУСЛИМАНСКОГ ОТСЕКА МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ;

б) референт за Исламску вероисповест Министарства војске и морнарице; и
7) активни министри.

Лица напред поменута у тачци 4, 5, 6, и 7 могу бити чланови Курије само ако су исламске вероисповести.

Чл. 3. — Избор члана Улема-меџлиса, чије се место упразни, врши Курија коју сачињавају:

- 1) Реис-ул-Улема;
- 2) чланови Улема-меџлиса за који се бира члан;
- 3) муфтије са подручја Улема-меџлиса за који се бира члан; и
- 4) чланови Врховног шеријатског суда на чијој територији је седиште Улема-меџлиса за који се бира члан.

Чл. 4. — Избор муфтије, чије се место упразни, врши Курија коју сачињавају чланови Улема-меџлиса и Врховног шеријатског суда са подручја у које је припадало и упражњено муфтијско место, под претседништвом Реис-ул-Улеме.

Чл. 5. — Кад наступи потреба избора Реис-ул-Улеме сазива се Курија предвиђена у чл. 2 Краљевим указом, на предлог Министра правде, у престоници Београду. Истим указом одређује се дан, час и место састанка Курије.

Чланове Курије позива Министар правде на састанак.

Чл. 6. — Курију за избор Реис-ул-Улеме отвара Министар правде читањем Краљевог указа о њеном сазиву и списка чланова Курије.

Чл. 7. — Курији претседава најстарији члан Курије. Дужност секретара врши шеф Муслиманског отсека Министарства правде, односно, ако овај није члан Курије или је спречен, ту дужност врши најмлађи члан Курије.

Чл. 8. — Раду Курије могу присуствовати само чланови Курије.

Отсутни чланови Курије могу овластити кога од присутних чланова да гласа у њихово име.

Чл. 9. — Курија на првом састанку може пуноважно радити, ако је присутна најмање половина њених чланова.

У случају да на првом састанку не буде довољан број присутних чланова, седница се одлаже за сутра дан у исти час и на истом месту. На тој седници Курија пуноважно решава са оноликим бројем чланова колико их је присутно.

Чл. 10. — Курија бира тројицу кандидата тајним гласањем — листићима.

Секретар прозива чланове Курије по списку, а сваки члан предаје листић у кутију на претседничком столу.

Пребројавање врши претседник заједно са претседницима оба Врховна шеријатска суда. Ако који од ових није присутан, замењује га други најстарији члан његовог Врховног шеријатског суда. Ако ни овога нема, претседник одређује једног односно двојицу чланова, који са њим врше пребројавање.

Претседник узима по један листић из кутије, гласно чита записана имена кандидата, и предаје осталој двојици чланова који врше пребројавање, да листиће прегледају. Секретар одмах записује у записник колико је листића предано и колико је који кандидат добио гласова, као и број празних листића, ако их је било.

За кандидате су изабрани они који добију највећи број гласова. Ако више кандидата добију једнак број гласова, те се не може утврдити која тројица имају највећи број гласова, онда ће се сматрати изабраним кандидатима они који се већ налазе у верској служби, односно који су дуже у њој, или ако ниједан није у верској служби, онда ће се сматрати изабраним они који су старији по рођењу.

Чл. 11. — Имена изабраних кандидата објављује претседник, који, пошто са секретаром овери записник, закључује седницу.

Закључењем седнице Курије се распушта.

Чл. 12. — Извештај о избору кандидата, претседник Курије подноси истога дана Министру правде, заједно са свима актима и записником о седници.

Чл. 13. — Новоизабрани и наименовани Реис-ул-Улема ступа у права и дужности Врховног верског старешине Исламске верске заједнице Краљевине Југославије кад положи заклетву.

Чл. 14. — Акта и записници о раду Курије чувају се у архиви Министарства правде, а оверени преписи у архиви Врховног верског старешинства Исламске верске заједнице у Београду.

Чл. 15. — Кад наступи потреба избора члана Улема-меџлиса односно муфтије, Курија за избор предвиђену у чл. 3 односно 4 сазва Реис-ул-Улема у месту седишта Улема-меџлиса за који се бира члан, односно, за чије подручје се бира, и одређује дан и час састанка.

Избор тројице кандидата за члана Улема-меџлиса, односно, муфтију, врши се по начелима предвиђеним у чл. 7, 8, 9, 10 и 11, са овим изменама: Седницу Курије отвара Репис-ул-Улема, и претседава јој; секретар Курије је њен најмлађи члан; пребројавање врши претседник Курије, претседник Врховног шеријатског суда и најстарији по годинама члан Курије.

Чл. 16. — Указ о наименовању саопштава Реис-ул-Улема наименованом члану Улема-меџлиса односно муфтији, који ступају на дужност кад положе заклетву пред Реис-ул-Улемом.

Чл. 17. — Акта и записници о избору чланова Улема-меџлиса и муфтија, као и о њиховој заклетви, чувају се у архиви Врховног верског старешинства Исламске верске заједнице у Београду, а оверени препис у архиви Министарства правде.

Чл. 18. — Чланови Курије за избор Реис-ул-Улеме имају право на путне трошкове и дневнице, које одређује Министар правде и исплаћују се из буџетских сретстава Министарства правде. Исто важи и за чланове Курије за избор чланова Улема-меџлиса и муфтија, док то не буде уређено Уставом Исламске верске заједнице.

Чл. 19. — Верски службеници Исламске верске заједнице који су у овом закону наведени примају до дана кад се преведу на буџет Исламске верске заједнице све своје поинадлежности из буџета Министарства правде, и то:

Реис-ул-Улема плату и све остale припадлежности претседника Касационог суда по прописима Закона о судијама редовних судова и Закона од 13. јула 1929. године, којим је тај Закон изменењен, као и додатак за репрезентацију, који ће му се одредити Уставом Исламске верске заједнице, а који се не рачуна за пензију; члан Улема-меџлиса 3. групе, муфтија 4. групе, секретар Реис-ул-Улеме 4. групе, секретар Улема-меџлиса 5. групе, секретар муфтије 6. групе и писари Врховног верског старешинства и Улема-меџлиса 9. групе I. категорије. Додатак на службу осим Реис-ул-Улеми при-

пада им исти који припада шеријатским судијама њихове категорије и групе.

Чл. 20. — Службеницима поменутим у претходном члану који се пензионишу после ступања овога Закона на снагу а у времену предвиђеном у том члану, пензијске припадлежности, како личне тако и породичне припадају по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, односно, по оним одредбама других закона којима су одредбе закона о чиновницима изменењене или допуњене. Њима се рачуна у време службе, као и у рок за стицање права на пензију, у стварном трајању све оно време које су провели као верски службеници Исламске верске заједнице на територији Краљевине Југославије.

Пензија Реис-ул-Улеме, без обзира на напрвлене године службе које се могу рачунати, и без обзира на рок у ком се иначе стиче право на пензију, не може бити мања од пензије која одговара двадесетогодишњој служби.

Чл. 21. — Оним верским службеницима Исламске верске заједнице који су пре овога Закона пензионисани или умрли, признаје се пуноважним, у смислу Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, њихово постављање, унапређење, односно пензионисање, у категорији, групи и степену, које су добили приликом постављања односно унапређења, а за службу, као и за рок у ком се стиче право на пензију, рачуна им се оно

време које одговара степену основне плате на ком им је служба престала.

Чл. 22. — Престаје да важи одредба чл. 30 Уредбе о додацима на скupoћу свештеницима свих конфесија, Д.Р.Бр. 88900 од 28 јула 1925 године, у колико се односи на верске службенике о којима је реч у овом Закону.

Чл. 23. — Овај Закон ступа у живот и добија обавезну снагу кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Службене новине Бр. 125. — XLVIII од 5. јуна 1930. — II год.

ПРАВИЛНИК
од 26. маја, 1930. — II год.,
седнице за доношење Устава исламске верске заједнице Краљевине Југославије.

На основу § 22 Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије, прописује се Правилник седнице за доношење Устава Исламске верске заједнице Краљевине Југославије.

Чл. 1. — Седница за доношење Устава Исламске верске заједнице Краљевине Југославије састаће се по решењу министра правде у Београду на за то одређеном месту.

Чл. 2. — Седница почиње свој рад кад утврди да је присутна надполовична већина свих чланова Седнице. Њој претседава Реис-ул-улема, а у случају његове отсуствости, лице које ће изабрати Седница.

Чл. 3. — О раду седнице водиће се записник, који ће водити најмаљи члан Седнице или, на тражење њено, чиновник кога јој стави на расположење министар правде. Записник ће се предати Министарству правде, а

оверен препис чувати у Врховном верском старешинству.

Чл. 4. — Ради бржег рада, министар правде ће дати Седници потребан број стручних лица, која ће јој давати сва потребна обавештења и прикупљати јој све потребне податке, који сарађују као помоћни органи без права саодлучивања.

Чл. 5. — Седница ће сама одредити свој начин рада и расправљања. Ако би при раду дошло до разилажења у неком питању усвојиће се оно мишљење за које се изјасни надполовична већина присутних чланова. На захтев, унеће се у записник и противно мишљење.

Чл. 6. — Кад Седница заврши свој рад, упутиће израђен Устав министру правде са спроводним актом, заједно са оригиналним записницима седница.

Чл. 7. — Члановима Седнице и запосленим стручњацима и чиновницима одредиће министар правде у глобалној суми путне трошкове и дневнице, као и хонорар за рад.

Чл. 8. — Овај Правилник ступа на снагу кад се обнародује у „Службеним новинама“.

Први пут обнародован у Бр. 119. Службених новина од 28. маја, 1930. — II год., — а за тим у Бр. 120. — XLIV од 30. маја, 1930. — II год.

У С Т А В

Исламске верске заједнице Краљевине Југославије од 9. јула, 1930. — II год.

I Основне одредбе

§ 1. — Исламска вера спада међу признate вере Краљевине Југославије, и равноправна је свима осталим законима признатим верама.

Сви муслимани Краљевине Југославије чине једну самосталну Исламску верску заједницу, на челу са Реис-ул-Улемом као Врховним верским старешином.

§ 2. — Исламска верска заједница Краљевине Југославије одржава, у смислу прописа Ислама, духовно јединство са осталим исламским верским заједницима.

§ 3. — Исламска верска заједница јавно исповеда и учи своју исламску веру, јавно врши своје исламске верске дужности, и самостално управља и уређује своје верске, верско-просветне и вакуфско-имовинске послове.

§ 4. — Целокупна организација Исламске верске заједнице оснива се, према одредби Зак. о ислам. вер. зајед.

претходног параграфа, на верском и верско-просветном као и вакуфско-имовинском уређењу.

§ 5. — Исламска верска заједница управља се по:

- 1) прописима Шериата;
- 2) прописима Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије;
- 3) одредбама овога Устава.

§ 6. — Циљ је Исламске верске заједнице да следбенике Ислама унапређује верски и међу њима шири исламски морал, а по томе их културно подиже.

§ 7. — Исламска верска заједница постизава свој циљ:

- 1) оснивањем цамија, мектеба, медреса и других верских, верско-просветних и хуманистарих завода;
- 2) спремањем верских службеника, као и верско просветних наставника за своје, државне и друге школе;
- 3) старањем о верском и моралном васпитању и образовању исламске младежи у својим, државним и другим школама;
- 4) ширењем верскоморалних књига и поука међу припадницима Ислама;
- 5) сузбијањем противверских дела и противверске пропаганде, као и верских и моралних предрасуда, злих навика и обичаја;
- 6) организовањем добротворних друштава и установа, и потпомагањем сваке акције која

ради на верском, моралном, просветном, здравственом, привредном, социјалном и културном препорођају муслимана у духу Ислама.

§ 8. — Исламска верска заједница и поједине њене установе правна су лица, способна да по прописима закона стичу и држе како покретна тако и непокретна добра, и врше сва права која им као таквима припадају.

§ 9. — Имовина Исламске верске заједнице служи само њеним циљевима, и не може се ни под којим видом од ње одузимати нити на које друге циљеве употребљавати, осим случаја експропријације предвиђене законом.

§ 10. — Исламска верска заједница самостално управља и уређује своје верске, верско-просветне и вакуфско-имовинске послове. Она самостално управља и слободно располаже целокупном својом имовином и приходима, под врховним надзором Државе. Све те послове Исламска верска заједница врши преко својих верских и имовинско-управних органа, који су предвиђени Законом о Исламској верској заједници и уређени овим Уставом.

II Органи Исламске верске заједнице

§ 11. — Органи Исламске верске заједнице су:

- 1) Цематски меџлис, на челу са цематским имамом;
- 2) Среско вакуфско-меарифско поверенство, на челу са шеријатским судијом;

- 3) Вакуфско-меарифско веће у Сарајеву и Скопљу, са својим управним одборима;
- 4) Муфтијства, на челу са муфтијама;
- 5) Улема-меџлис у Сарајеву и Скопљу;
- 6) Врховно верско старешинство у Београду, са Реис-ул-Улемом на челу.

§ 12. — У верском и верско-просветном погледу, Исламску верску заједницу претстављају: Врховно верско старешинство, са Реис-ул-Улемом, Улема-меџлис, муфтија и шеријатски судија, а у вакуфско-имовинском погледу, Вакуфско-меарифско веће са својим управним одбором, Среско вакуфско-меарифско поверенство са подручним мутевелијама, и Цематски меџлис.

1) *Цематски меџлис*

§ 13. — Сви муслумани једног или више суседних места у којима има најмање 300 исламских дома сачињавају вакуфско-меарифски џемат. Муслумани оних места у којима нема најмање 300 исламских дома морају се здружити са суседним местима, и организовати у један џемат. Изузетци могу бити само у оним местима и крајевима где то теренске и друге прилике захтевају, па се у тим случајевима могу џемати груписати и са мањим бројем исламских дома. Одлуку о том, као и у опште о организацији џемата, доноси управни одбор надлежног Вакуфско-меарифског већа.

Дом је свака засебна исламска породица, као и пунолетно инокосно лице са самосталним занимањем.

§ 14. — Сваки муслуман припада као члан ономе џемату у ком стално живи. Чланови џемата који су навршили 21 годину живота сачињавају џематски збор.

§ 15. — Џематски збор бира Џематски меџлис, и састаје се на позив имама матичара, који му је претседник. У џемату где има више имама матичара, Среско вакуфско-меарифско поверенство одређује, у споразуму са муфтијом, који ће имам бити претседник џематског збора.

§ 16. — Џематски меџлис, у местима од 300 до 500 муслимана, има пет чланова и три заменика, у џематима од 500 до 1000 муслимана, седам чланова и пет заменика, у џематима од 1000 до 2000 муслимана, девет чланова и седам заменика, а у џематима са више од 2000 муслимана, за сваку даљу 1000 по два члана и једног заменика више.

§ 17. — Џематски меџлис се бира на три године.

Претседник Џематског меџлиса је имам матичар који је претседник џематског збора. Кад је претседник џематског меџлиса спремчен, заступа га онај члан кога Џематски меџлис изабере.

§ 18. — У Џематски меџлис може бити изабран члан џематског збора који је навршио 30 година живота.

§ 19. — Чланство у ћематском збору губи:

1) онај који је под старатељством или у стечају;

2) који је осуђен за злочинство или преступ учињен из користољубља или против јавног морала, за време док трају правне последице осуде; и

3) који служи активно у војсци, или стражи која је војнички организована.

§ 20. — Вакуфско-меарифско веће прописује начин како ће се вршити избор за Ћематски меџлис, и одређује сваки пут дан избора.

§ 21. — На избор може се сваки члан ћематског збора жалити Среском вакуфско-меарифском повериенству, у року од три дана након проглашења изборног резултата. О жалби одлучује Среско вакуфско-меарифско повериенство, у року од осам дана, у првој инстанцији. На одлуку овога, жалба се подноси у року од пет дана управном одбору вакуфско-меарифског већа, који доноси одлуку у року од петнаест дана, у последњој инстанцији.

Ако Среско вакуфско-меарифско повериенство, односно управни одбор, поништи избор, расписаће се нови избор у дотичном ћемату најдаље у року од месец дана.

§ 22. — По свршеном избору, а најдаље у року од седам дана, Ћематски меџлис састаје

се, на позив претседника, у прву седницу, и одређује заменика претседнику, а према потреби тајника и благајника.

§ 23. — Претседник заступа Ћематски меџлис, сазива седнице Ћематског меџлиса и збор ћемата, и управља тим састанцима.

§ 24. — Ћематском меџлису припада, углавном, у дужност да:

1) изналази потребе свога ћемата, и у том погледу износи предлоге Среском вакуфско-меарифском повериенству;

2) чува углед и интересе свога ћемата и Исламске верске заједнице;

3) потпомаже верске и просветне службенике свога ћемата, и брине о верском, моралном и културно-просветном подизању и васпитању својих ћематлија;

4) извршује одлуке и налоге старијих верских и вакуфско-меарифских органа и тела;

5) надзире верске и просветне зграде, као и друге вакуфске објекте;

6) саставља инвентаре покретне и непокретне имовине;

7) стара се о потребним сретствима за издржавање ћамија и мектеба;

8) прегледа најмање сваког месеца рачуна свога благајника, и настоји да и остали чланови врше своје дужности тачно и савесно;

9) расправља и предлаже Среском вакуфско-меарифском повериенству годишње предрачуна својих потреба и чини му предлоге, молбе и претставке о свима потребама свога ћемата;

10) подноси крајем сваке године извештај Среском вакуфско-меарифском поверенству о своме раду.

§ 25. — Цематски меџлис узима у службу оне верске службенике цемата које издржавају саме цематлије из својих сретстава. Овакви службеници да би се могли узети у службу, морају имати одобрење надлежне верске власти за службу у дотичном цемату.

§ 26. — Одобрење за привремену службу у цемату може се дати само оном кандидату који докаже своју способност ваљаном сведоцбом о положеном испиту или вишегодишњој доброј употреби у дотичној служби. У недостатку такове сведоцбе, кандидат се мора подврћи испиту за оспособљење, који обавља надлежно Среско вакуфско-меарифско поверенство. Овоме ће испиту присуствовати, као чланови, муфтија и један од њега одређени мудејрис, а где их нема или не могу да дођу, испит обавља само Среско вакуфско-меарифско поверенство. Осим стручне способности, кандидат мора доказати да је регулисао своју војну обавезу.

Ако у погледу верског службеника кога је изабрао Цематски меџлис дође до неспоразума између цемата с једне стране и Среског вакуфско-меарифског поверенства с друге стране, о томе одлучује муфтија.

§ 27. — Службу у цамијама могу вршити осим зато постављених цамијских службеника,

и друга лица, ако то допусти Среско вакуфско-меарифско поверенство. У седишту муфтије то допуштење даје муфтија.

2) Среско вакуфско-меарифско поверенство

§ 28. — Среско вакуфско-меарифско поверенство је орган верско-просветне и вакуфско-имовинске управе Исламске верске заједнице у срезу. Његово седиште и подручје је место и територија среске управне власти, а изузетак од овога може бити само по одлуци надлежног Вакуфско-меарифског већа.

§ 29. — Среско вакуфско-меарифско поверенство има у местима са више од 10.000 муслимана седам чланова а у местима до 10.000 муслимана пет чланова.

§ 30. — Члан Среског вакуфско-меарифског поверенства и његов претседник је, положају, један шеријатски судија дотичног среза ког одреди Министар правде по саслушању надлежног Улема-меџлиса и управног одбора Вакуфско-меарифског већа. Где у седишту Среског вакуфско-меарифског поверенства нема Шеријатског суда, члан и претседник, место шеријатског судије, је оно лице које одреди Министар правде по саслушању поменутих тела.

Остале чланове Среског вакуфско-меарифског поверенства поставља управни одбор надлежног Вакуфско-меарифског већа.

§ 31. — Седнице Среског вакуфско-меарифског поверенства држе се једанпут недељно, а у случају потребе и чешће. Ако једна трећина чланова Среског вакуфско-меарифског поверенства затражи, има се сазвати извандана седница.

§ 32. — У делокруг Среског вакуфско-меарифског поверенства припада, у главном, да:

1) рукује избором за Цематске меџлисе, према правилнику који ће прописати надлежно Вакуфско-меарифско веће;

2) надзире рад Цематских меџлиса свога среза;

3) води у евиденцији сву вакуфско-меарифску покретну и непокретну имовину у подручју свога среза;

4) надзире верске и вакуфско-меарифске зграде, и бди над целокупним пословањем мутевелија и свих вакуфско-меарифских плаћених органа свога подручја;

5) чини предлоге о оснивању, подизању, одржавању и оправљању цамија и других верских, просветних и хуманих завода;

6) чини предлоге о отуђењу, замени и оптерећењу вакуфских непокретности, о куповању непокретности и подизању користоносних нових грађевина из вакуфско-меарифских сретстава, и о начину изнајмљивања и давања под закуп вакуфских непокретности;

7) даје мишљење о поравнању и о склапању и разрешавању уговора;

8) предлаже отписивање несигурних и ненаплативих потраживања;

9) чини предлоге о именовању, платама, наградама и отсуствима вакуфско-меарифских

и верских службеника свога среза, и даје им отсуства до 14 дана, с тим да предлоге у погледу верских службеника, међу које спадају и имами матичари, упућује преко муфтије;

10) оцењује способност верских службеника које бира Цематски меџлис, у смислу § 26;

11) бди над тим да се план наставе у свим верским и другим вакуфско-меарифским заводима прописно извршије;

12) јавља муфтији и државним властима, кад дозна да се не држи основа исламске верске наставе у јавним школама или заводима;

13) одређује своје изасланике који ће присуствовать завршним испитима у свима школама његова подручја;

14) потиче исламску младеж да похађа у што већем броју све, а нарочито верске школе, и да се учи занатима;

15) чини предлоге управном одбору надлежног Вакуфско-меарифског већа о подељивању стипендија исламским ученицима средњих и високих школа;

16) саставља и предлаже Вакуфско-меарифском већу предрачун за идућу и завршни рачун за прошлу годину, у погледу вакуфско-меарифске имовине у његовом подручју;

17) прима и подноси са својим извештавом управном одбору надлежног Вакуфско-меарифског већа рачуне мутевелија, као и све друге рачуне који се тичу вакуфско-меарифске имовине;

18) изграштава о свим знатним догађајима који се тичу верских и вакуфско-меарифских послова управни одбор надлежног Вакуфско-меарифског већа, као и Улема-меџлис, преко муфтије, према надлежности тих органа;

19) извршава налоге управног одбора надлежног Вакуфско-меарифског већа, Улема-меџлиса и муфтије који су издати у границама њихове надлежности.

§ 33. — Седницама Среског вакуфско-меарифског поверенства о стварима које се тичу заједничког интереса једног или више ћемата имају се призвати претседници дотичних Цематских меџлиса. Овима припада у том случају право већања и гласања.

3) Вакуфско-меарифско веће

§ 34. — Врховни уредбодавни и надзорни орган за целокупну вакуфско-меарифску и другу имовинску управу Исламске верске заједнице је: Вакуфско-меарифско веће у Сарајеву, за територију бањалучког, тузланског, сарајевског и мостарског муфтијства, и Вакуфско-меарифско веће у Скопљу, за територију скопског, битољског, призренског, новопазарског и пљеваљког муфтијства.

§ 35. — Чланови Вакуфско-меарифског већа су сви чланови Улема-меџлиса, све муфтије и све врховне шеријатске судије са подручја већа, вакуфско-меарифски директор, и петнаест чланова које Министар правде именује на основу двојног предлога управног одбора старог Вакуфско-меарифског већа. Од чланова које именује Министар правде најмање тројица морају имати факултетску спрему.

§ 36. — Вакуфско-меарифско веће саставља се за три године. Два месеца пре истека

тога рока мора се ставити предлог за оне нове чланове које Министар правде поставља.

§ 37. — Вакуфско-меарифско веће на првом свом састанку бира себи претседника и два потпредседника.

§ 38. — Састанци Вакуфско-меарифског већа су редовни или ванредни. На редован састанак сазива претседник већа, у споразуму са управним одбором, у јесен сваке године, а ванредан, када трећина чланова већа или управни одбор то затражи. Сазив се мора објавити најмање осам дана пре дана састанка, и означити дневни ред прве седнице. Ванредна седница мора се сазвати најдаље до месец дана.

§ 39. — Првој седници Већа претседава најстарији члан по годинама, и одмах наређује избор претседника, двају потпретседника и потребног броја секретара Већа.

§ 40. — Вакуфско-меарифском већу припада, у главном, у надлежност да:

1) бира чланове свог управног одбора и њихове заменике;

2) именује чиновнике управног одбора и врши дисциплинску власт над њима;

3) одобрава годишњи предрачун Исламске верске заједнице на својој територији, као и предрачунае самосталних вакуфа чији је годишњи приход најмање 20.000 динара, и свих ва-

куфско-меарифских фондова, и разрешава завршне рачуне по њима;

4) надзире пословање вакуфско-меарифских органа као и свих службеника вакуфско-меарифске управе;

5) одлучује о оснивању и одржавању цамија и осталих верских објеката, у споразуму са Улема-мецлисом;

6) одлучује о куповању добара, о продаји, трампи и оптерећењу покретне и непокретне вакуфске имовине, у колико то не може учинити управни одбор;

7) одлучује начелно о користоносном улагању вакуфске имовине, нарочито о давању зајмова из вакуфско-меарифских фондова и имовине појединих вакуфа;

8) одлучује о начину изнајмљивања и давања у закуп вакуфских непокретности;

9) одлучује о отписивању несигурних и ненаплативих потраживања преко 2000 динара појединих вакуфа и фондова;

10) установљава нова чиновничка и службеничка места, одређује принадлежности свима службеницима и уређује остале њихове службене односе;

11) даје отсуства вакуфско-меарифским службеницима преко три месеца;

12) одређује дневнице и путне трошкове члановима својим и свог управног одбора;

13) прописује пословнике и службена правила за све вакуфско-меарифске органе и тела;

14) мења постојеће и издаје нове прописе о управи и надзирању вакуфско-меарифске имовине, о вођењу књига, рачуна и благајничких послова;

15) мења постојеће и издаје нове прописе о дисциплинском поступку и пензијама за вакуфско-меарифске службенике и чиновнике;

16) установљава наставни план за светске предмете у свима вакуфско-меарифским школама;

17) даје стипендије ученицима средњих и високих школа;

18) одлучује коначно о жалбама на решења свих вакуфско-меарифских органа, у колико та одлука није остављена управном одбору;

19) брине о чувању целокупне вакуфске имовине, и подноси Краљевској Влади своје претставке и жалбе по свима пословима вакуфско-меарифске управе.

За одлуке из тачке 13, 14, 15 и 16 потребно је одобрење Министра правде.

4) Управни одбор Вакуфско-меарифског већа

§ 41. — Управни одбор Вакуфско-меарифског већа је врховни управни орган у вакуфско-меарифским и другим имовинским пословима.

Управни одбор вакуфско-меарифског већа састоји се од седам чланова, од којих је један члан претседник Улема-мецлиса, други вакуфско-меарифски директор, а пет чланова и истотолико заменика ових бира Веће из своје средине.

Претседник одбора је претседник Улема-мецлиса, а потпретседника бира одбор из своје средине.

§ 42. — Мандат чланова управног одбора траје и после истека периода Већа, као и у

случајевима његова руспуста, све док из новог Већа не буде изабран нови управни одбор. Иступ из Већа повлачи за собом и иступ из управног одбора.

§ 43. — Управни одбор сазива његов претседник свака два месеца једанпут, а у случају потребе, или ако то затражи трећина чланова управног одбора, и чешће.

Управни одбор ради у Сарајеву односно у Скопљу.

§ 44. — Управном одбору Вакуфско-меарифског већа припада, у главном, у дужност да:

1) свршава текуће послове вакуфске имовине, и управља целокупним приходима и расходима Исламске верске заједнице у свом подручју;

2) врши старешинску власт над свима службеницима вакуфско-меарифске управе;

3) надзире рад Среских вакуфско-меарифских поверенстава, и даје им упутства;

4) надзире самосталне вакуфе у погледу управе имовином и испуњавања закладних сврха;

5) одобрава увакуфљења, прима поклоне и легате;

6) поставља мутевелије и друге вакуфско-имовинске службенике, осим службеника наведених у тач. 2. § 40;

7) одобрава предрачуне и разрешава рачуне самосталних вакуфа чији годишњи приходи не премашују 20.000 динара;

8) именује световне учитеље у вакуфским школама у споразуму са Улема-меџлисом, по-

ставља чиновнике и служитеље Среских вакуфско-меарифских поверенстава, и служитеље управног одбора, врши дисциплинску власт над њима, и даје им отсуства до три месеца;

9) чини предлоге Улема-меџлису у погледу именовања верских службеника плаћених из срестава Исламске верске заједнице;

10) одобрава службеницима вакуфско-имовинским предујам на плату до висине тро-месечних целокупних припадлежности, и даје им награде, хонораре и потпоре, у границама предрачунских кредита. У погледу верских службеника, управни одбор то чини по предлогу Улема-меџлиса;

11) одлучује о отклону и губитку чланства у Цематским меџлисима и о одређивању и употреби новчаних казни тих чланова;

12) доноси одлуку у смислу § 38, о сазиву Вакуфско-меарифског већа;

13) саставља годишњи предрачун и испи-тује завршни рачун Исламске верске заједнице на својој територији, као и завршне рачуне самосталних вакуфа и вакуфско-меарифских фондова са приходом преко 20.000 динара годишње, и предлаже их Вакуфско-меарифском већу;

14) подноси Вакуфско-меарифском већу годишњи извештај о свом раду;

15) израђује предлоге Вакуфско-меарифском већу по његову налогу или по својој побуди;

16) чини све потребне припреме за држање седница Већа; и

17) извршује одлуке Већа и дисциплинске пресуде надлежних верских власти о новчаним казнама и отпуштању верских службеника.

§ 45. — Управљајући вакуфском имовином и приходима и расходима Исламске верске заједнице, управни одбор дужан је да се тачно држи одлука Већа и надлежно установљеног предрачуна.

Ако настане хитна потреба да се што одреди о таквим пословима о којима већање и одлука спада у надлежност Већа, и то у време кад Веће није на окупу, онда се такви послови на већање и одлуку износе управном одбору на првом његовом састанку, односно, а према потреби, сазива се управни одбор на ванредну седницу. У таквим случајевима судлују на седницама и чланови Улема-меџлиса и Врховног шеријатског суда, са правом гласа, и доносе се одлуке место Већа, али се о тим одлукама има известити Веће на првом његовом састанку.

5) *Муфтије*

§ 46. — Муфтије се бирају према прописима Закона о избору Реис-ул-Улеме, чланова Улема-меџлиса и муфтија и о принадлежностима верских службеника Исламске верске заједнице, а постављају Краљевим указом.

§ 47. — Свако упражњено муфтијско место има се у року од три месеца попунити.

§ 48. — Дужност је муфтије, у главном да:

- 1) издаје уобичајене фетве;
- 2) обраћа пуну пажњу културним и просветним установама исламским на територији свога муфтијства;

3) надзире верске службенике у аутономној и државној служби на својој територији, и прегледава цамије и друге верске објекте у смислу упута и наредаба Улема-меџлиса, а према указној потреби;

4) надзире извршење наставног плана за исламску верску обуку у државним и другим школама, и пази да се чувају и поштују прописи Ислама у свима јавним установима;

5) настоји да се познавање исламске науке шире међу муслиманима проповедањем и обуком, и да се морал што боље утврди;

6) подноси Улема-меџлису извештаје о важним случајевима и резултатима прегледања, према потреби, а главни извештај о целом раду свако пола године.

§ 49. — За намирење путних трошкова при службеним путовањима, муфтије добијају годишњи паушал из срестава Исламске верске заједнице, по одлуци Вакуфско-меарифског већа, на предлог Улема-меџлиса. За годишњи паушал предвидеће се потребан кредит сваке године у буџету Исламске верске заједнице.

§ 50. — Седишта муфтија су:

1) у Бања луци, за територију Врбаске, Дравске и Савске бановине, сем среза осечког и грачаничког;

2) у Тузли, за територију срезова тузланског, кладањског, власеничког, сребреничког, зворничког, јадарског, лозничког, бјељинског, подринског, брчанско, осечког и грачаничког;

3) у Сарајеву, за територију срезова сарајевског, рогатичког, вишеградског, чајничког

фочанског, височког, фојничког, зеничког, же-
пачког, травничког и бугојанској и остала ме-
ста Дринске бановине која не припадају ту-
зланском муфтијству;

4) у Mostaru, за територију Приморске
бановине, сем травничког и бугојанској среза,
те за територију срезова дубровачког, билећ-
ког, гатачког, Јубинског, невесињског, столач-
ког и требињског Зетске бановине;

5) у Плевљу, за територију срезова плеваль-
ског, прибојског, нововарошког, миљешевског,
бјелопољског, беранског, подгоричког, никшић-
ког, улцињског и барског, и остала места Зет-
ске бановине која не припадају коме другом
муфтијству;

6) у Новом Пазару, за територију срезова
дјежевског, штавичког, сјеничког, косовско-ми-
тровичког, пећког, источног и плавогусињског;

7) у Призрену, за територију срезова гра-
чаничког, лапског, вучитрнског, ћаковичког, по-
дримског, шарпланинског, горског, подгорског,
гиљанског и неродимског;

8) у Битољу, за територију срезова би-
тољског, крушевског, дебарског, струшког, о-
хридског, преспанског, кичевског, прилепског,
поречког, дојранског, ћевђелијског, кавадар-
ског, неготинско-вардарског и мориховског;

9) у Скопљу, за територију срезова Вар-
дарске бановине који не припадају муфтијству
у Призрену и Битољу, даље за територију Мо-
равске и Дунавске бановине и Управе града
Београда.

§ 51. — При сваком муфтијству служи по
један муфтијски тајник, који замењује муфтију

у свима његовим дужностима које му повери
муфтија, или ако овог нема, надлежни Улема-
меџлис. Осим тајника, у сваком муфтијству по-
ставиће се потребан број другог особља.

Муфтијски тајници морају имати најмање
Шеријатску судачку школу, Велику медресу у
Скопљу, или коју другу пуну верску средњу
школу која је равна овима по верској нао-
бразби.

Муфтијске тајнике поставља Врховно вер-
ско старешинство по предлогу Улема-меџлиса и
саслушању надлежног муфтије. Друго канцел-
аријско особље поставља муфтија. Канцелар-
ијском особљу муфтијства даје осуство до 14
дана муфтија.

Звање муфтијских тајника предвиђа се у
6, 7 и 8 групи I категорије, као и у 2, 3 и 4
групи II категорије. Спреми I категорије одго-
вара квалификација предвиђена у другом ставу,
са најмање осам година канцеларијске службе.

§ 52. — Дисциплинску власт над свим
особљем муфтијске канцеларије и другим вер-
ским службеницима свога подручја врши муф-
тија у првој инстанцији.

6) Улема-меџлис

§ 53. — Улема-меџлис је главни орган
преко ког се врши управа и надзор над цело-
купним исламским верским, верско-просветним
и културним животом. Улема-меџлиса су два:
један у Сарајеву, један у Скопљу. Њихова
територијална надлежност поклапа се са те-
риторијалном надлежношћу Вакуфско-меариф-
ског већа у Сарајеву и Скопљу.

§ 54. — Улема-меџлис се састоји из четири члана, који између себе бирају претседника на три године. Ако се гласови расподеле, одлучује Рئис-ул-Улема.

§ 55. — Чланови Улема-меџлиса бирају се према прописима Закона о избору Рئис-ул-Улеме, чланова Улема-меџлиса и муфтија и о принадлежностима верских службеника Исламске верске заједнице, а постављају Краљевим указом. Упражњено место члана Улема-меџлиса има се попунити у року од три месеца.

§ 56. — Сваки члан Улема-меџлиса отправља додељене му од претседника послове, према пословном реду који ће прописати сам Улема-меџлис у року од шест месеци од дана ступања на снагу овога Устава. Пословни ред ступа на снагу кад га потврди Врховно верско старешинство.

§ 57. — Чланови Улема-меџлиса и муфтије имају годишњи одмор до 40 дана, према одредбама које ће се предвидети у службеној прагматици.

Члановима Улема-меџлиса и муфтијама даје при потреби осуство до 14 дана Улема-меџлис а преко 14 дана Рئис-ул-Улема.

§ 58. — Седнице Улема-меџлиса држе се сваке недеље а у случају потребе претседник сазива и ванредну седницу.

§ 59. — Улема-меџлису је, у главном дужност да:

1) управља и надзире целокупни исламски верски, друштвени и културни живот и све такве установе на своме подручју;

2) суделује у одлуци о оснивању џамија и других верских објеката, школа, васпитних и хуманитарних завода са Вакуфско-меарифским већем;

3) настоји да се познавање исламске науке међу муслиманима прошири и морал што боље утврди;

4) пази да се у школама и заводима, као и у опште у установама исламским, државним, самоуправним и приватним чувају и поштују прописи Ислама, нарочито да прегледава школске књиге и саопштава своја евентуална опажања у њима Врховном верском старешинству;

5) прописује наставни план за исламску верску науку у свима исламским школама, и даје своје предлоге за наставни план исламске верске науке у свим осталим, државним и приватним, школама свога подручја, а у споразуму са Вакуфско-меарифским већем, и за друге науке у вакуфско-меарифским школама;

6) надзире, преко подручних муфтија и Среских вакуфско-меарифских поверенстава, рад свију верских школа;

7) именује вероучитеље исламске вере у свима исламским школама свога подручја;

8) чини предлоге Врховном верском ста-решињству у погледу постављања вероучитеља и имама у државним школама, војним надле-штвима, државним болницама, казненим и њима сличним заводима и другим државним установама;

9) предлаже управном одбору предујмове, потпоре, награде и хонораре за све верске службенике свога подручја;

10) врши дисциплинску власт над свима верским службеницима свога подручја, у другој и последњој инстанцији, а над муфтијама у провој.

§ 60. — Тајника Улема-меџлиса поставља Рئис-ул-Улема, на предлог надлежног Улема-меџлиса, а остало канцеларијско особље поставља Улема-меџлис.

§ 61. — Тајник Улема-меџлиса мора имати факултетску спрему.

7) Врховно верско старешинство

§ 62. — Врховно верско старешинство је највиши управно-надзорни орган над целокупним верским и верско-просветним исламским животом, и доноси начелно тумачење који ће се шеријатско-правни прописи примењивати. Оно чува и претставља јединство Исламске верске заједнице у Краљевини, и стара се да сви прописи који се односе на њен живот буду у оба њена подручја једнообразни.

§ 63. — Врховно верско старешинство састоји се од Рئис-ул-Улеме и претседника оба Улема-маџлиса.

Седиште Врховног верског старешинства је у Београду. Његове седнице сазива Рئис-ул-Улема према потреби.

Врховно верско старешинство прописаће правилник за свој рад, у року од шест месеци по ступању на снагу овог Устава.

§ 64. — До успоставе правилно образованог Хилафета који буде признат од Савета предвиђеног у § 4 Закона о Исламској верској заједници и Владе Краљевине Југославије, Рейис-ул-Улеми пре увођења у свету дужност, даје меншуру (овлашћење) поменути Савет, чији је претседник најстарији члан погодинама.

Начин опходења Исламске верске заједнице Краљевине Југославије са таквим Хилафетом, као и услове и поступак издавања меншуре прописаће Министар правде у споразуму са Врховним верским старешинством.

§ 65. — Рейис-ул-Улема је врховни верски старшина целокупне Исламске верске заједнице Краљевине Југославије. Њега заступа један члан Врховног верског старешинства ког он одреди.

Рейис-ул-улема се бира према прописима Закона о избору Рейис-ул-Улеме, чланова Улема-меџлиса и муфтија и о принадлежностима верских службеника Исламске верске заједнице, а поставља Краљевим указом. Упражњено место Рейис-ул-Улеме има се попунити у року од три месеца.

§ 66. — Рейис-ул-Улема прима из државних буџетских сретстава на име трошкова за презентацију и одржавање аутомобила, који му држава даје, 16.000 динара месечно, и ужива

стан у натури у згради Врховног верског старешинства, коју ће држава, са намештајем, овоме ставити на расположење за смештај канцеларије Врховног верског старешинства и за стан Реис-ул-Улеме.

§ 67. — Дужност је верског старешинства, у главном, да:

- 1) надзире рад верских и верско-просветних органа и тела Исламске верске заједнице;
- 2) даје иницијативу за остварење циљева и настојања Исламске верске заједнице свим верским органима;
- 3) одобрава наставни план и програм свих верских завода и школа, у споразуму са надлежним Улема-меџлисом;
- 4) оцењује и издаје верске књиге и њихове преводе, у споразуму са надлежним Улема-меџлисом;
- 5) решава у начелним разилажењима која настану између Улема-меџлиса, и одлучује у највишој инстанцији о жалбама на неправилну примену шеријатских прописа од стране подручних органа;
- 6) настоји да се у свим верским исламским школама, аутономним и државним, врше предавања у сагласности са науком Исламске вере;
- 7) поставља потребан број службеника за свој уред;
- 8) издаје и одузима шеријатским судијама прописне муралесе, по прописима уредбе коју ће издати Министар правде у споразуму са Врховним верским старешинством;
- 9) врши дисциплинску власт над својим службеницима у првој и последњој инстанцији, а над муфтијама у последњој инстанцији.

§ 68. — Врховно верско старешинство може, ако се укаже потреба, да у докматским и шеријатско-правним питањима сазове на седнице оба Улема-меџлиса. Седнице могу се држати, према потреби, у Београду, Сарајеву или Скопљу.

§ 69. — Кад се укаже потреба да се расправи могућност једнообразности у општим пословима Исламске верске заједнице, Реис-ул-Улема може, пре буџетске расправе Вакуфско-меарифских већа, позвати на састанак претседнике оба Улема-меџлиса, претседнике оба Вакуфско-меарифска већа, оба директора вакуфа и претседнике оба Врховна шеријатска суда, с којима ће расправити главне линије рада и начин остварења настојања Исламске верске заједнице, у погледу вакуфа, искоришћавања вакуфске имовине, подизања верских и просветних објеката, о изналажењу нових финансијских извора, као и свих осталих питања која засецају у живот Исламске верске заједнице и рад њених органа.

§ 70. — Сва преписка подручних органа Исламске верске заједнице са централним државним властима и обратно врши се преко Врховног верског старешинства.

§ 71. — Оба Улема-меџлиса и Вакуфско-меарифска већа подносе сваке године Врховном верском старешинству општи извештај о своме раду. Исто тако подносиће у најкраћем року и посебне извештаје, кад Врховно верско старешинство то затражи.

§ 72. — Канцеларију Врховног верског старешина чини секретар са потребним бројем канцеларијског особља.

§ 73. — Секретар Врховног верског старешина мора имати правни факултет.

§ 74. — Секретара као и остало канцеларијско особље Врховног верског старешина поставља Реис-ул-Улема.

III Управа и финансије

§ 75. — За општи управни рад, као и за управљање целокупним имовинским и финансијским пословима Исламске верске заједнице, установљава се Вакуфска дирекција у Сарајеву и Скопљу, за подручје сарајевског односно скопског Вакуфско-меарифског већа.

Вакуфска дирекција има свој финансијски отсек са рачуноводством, који руководи свима приходима и расходима Исламске верске заједнице, и управља свима њеним имовинско-рачунским пословима на своме подручју.

Уредбом предвиђеном у § 5 Закона о Исламској верској заједници, коју ће споразумно донети оба Вакуфско-меарифска већа, свако за своје подручје и за Врховно верско старешинаство, а одобрити Министар правде, прописаће се организација целокупне финансијске и рачуноводствене службе и контроле.

§ 76. — Вакуфског директора поставља Вакуфско-меарифско веће.

Вакуфском директору спада, у главном, у дужност да;

1) води и заступа целокупну управу Вакуфске дирекције;

2) руководи и надзире рад службеника Вакуфске дирекције, и врши дисциплински надзор над њима;

3) прима и отпушта дневничаре и слуге Вакуфске дирекције; и

4) даје отсуства службеницима Вакуфске дирекције до два месеца.

§ 77. — Управни одбор Вакуфско-меарифског већа прописаће уредбом организацију рада Вакуфске дирекције.

§ 78. — Исламска верска заједница подмирује своје потребе:

1) приходима свих верских и вакуфско-меарифских добара и фондова;

2) приходима од верских такса;

3) приходима од разрезаних приноса на приходе појединих самосталних вакуфа;

4) приходима од добровољних прилога и васијета;

5) приходима од евентуалне помоћи политичко-управних општина;

6) приходима од сталне државне помоћи; и

7) приходима од верских приреза.

§ 79. — Верску имовину сачињавају сва покретна и непокретна добра Исламске верске заједнице са самосталним управама у Сарајеву и Скопљу.

§ 80. — Одредбе вакуфнама морају се извршавати, и могу се једино изменити или укинути одлуком надлежног Вакуфско-меарифског већа, са одобрењем Улема-меџлиса, и то ако се због неупотребљивости или сувишности поједи-не одредбе вакуфнама не могу или не треба да изршују. Код вакуфа без вакуфнама поступа се по постојећем обичају, уколико, на предлог Среског вакуфско-меарифског повериенства, Вакуфско-меарифско веће и Улема-меџлис не одлуче другачије. Евентуалним изменама не може се дирати у личне интересе потомака вакуфових.

§ 81. — Самосталним вакуфима управља мутевелија или лице које је за то управни одбор Вакуфско-меарифског већа нарочито поставио, према упутима и одредбама управног одбора, достављеним му преко Среског вакуфско-меарифског повериенства. За време док мутевелије нема или је уколоњен са дужности, самосталним вакуфом управља Среско вакуфско-меарифско повериенство.

Начин управе самосталним вакуфима прописује Вакуфско-меарифско веће.

Мутевелије поставља, уклања с дужности и разрешава управни одбор Вакуфско-меарифског већа, на предлог среског вакуфско-меарифског повериенства. При постављању мутевелија има се узети у обзир и изрично изјављена жеља вакуфа у погледу лица мутевелије.

Једно лице може се поставити мутевелијом и за више самосталних вакуфа.

Дисциплинску власт над мутевелијама врши управни одбор Вакуфско-меарифског већа.

Непосредни надзор над мутевелијама врши Среско вакуфско-меарифско повериенство.

Мутевелија не може бити лице које није држављанин Краљевине Југославије.

§ 82. — Приходи самосталних вакуфа употребљавају се у намењене сврхе, према предрачуну, који саставља мутевелија са Среским вакуфско-меарифским повериенством, а одобрава Вакуфско-меарифско веће односно управни одбор Вакуфско-меарифског већа према својој надлежности.

Приходима самосталних вакуфа којих су потребе престале расположиће Вакуфско-меарифско веће, по саслушању надлежног Среског вакуфско-меарифског повериенства.

§ 83. — Вакуфско-меарифско веће, уз одобрење Министарства правде дато у споразуму са Министром финансија, прописаће правилник о таксама које ће се плаћати за званичне радње верских и вакуфско-меарифских органа.

§ 84. — Проценат разреза на приходе самосталних вакуфа одређује Вакуфско-меарифско веће. Он не може код срф вакуфа никада бити већи од 10% бруто прихода а код евладијет вакуфа од 15% нето прихода.

§ 85. — Од државне помоћи, утврђене у смислу § 23 Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије према досадашњим расходима држavnог буџета и финансиј-

ског закона за 1929/30 годину, припада, по одбитку суме потребне за покриће личних и материјалних расхода Врховног верског старешинства у Београду, један део **самосталној имовинској управи** Исламске верске заједнице у Сарајеву, а један део **самосталној имовинској управи** у Скопљу. Ови делови утврђују се према броју исламског становништва једног и другог подручја, пошто се претходно сума потребна за покриће личних и материјалних расхода Улема-меџиса у Скопљу дода делу имовинске управе у Скопљу. Суме које се на такав начин утврде предају се сваке године из државне касе, најмање у месечним ратама унапред, непосредно Вакуфско-меарифској дирекцији у Сарајеву односно Скопљу, а сума издвојена за покриће личних и материјалних расхода Врховног верског старешинства у Београду овоме старешинству.

Врховно верско старешинство утврђиваће сваке године свој предрачун личних и материјалних расхода, који ће оба Вакуфско-меарифска већа одобрити и по ком ће се утврђивати suma која ће се, у смислу претходног става, непосредно издавати Врховном верском старешинству од државне помоћи. У случају ако се оба Вакуфско-меарифска већа не сагласе у одобрењу предрачуна Врховног верског старешинства, тај предрачун ће одобрити на заједничкој седници изасланство оба већа од по три члана. Седницу позива у Београд Реис-ул-Улема, и претседава јој.

По одобреном предрачуну Врховног верског старешинства, Реис-ул-Улема, као врховни верски старешина, је наредбодавац а његов секретар рачунополагач.

§ 86. — Прирез на непосредни порез који плаћају порезовници Исламске вере у држави имају право да распишу Вакуфско-меарифско веће, Среско вакуфско-меарифско поверенство и Цематски меџис, кад приходи предвиђени у § 78, осим приреза, не могу покрити расходе предвиђене буџетом. Одлука о распису приреза за унапред одређено време постаје пуноважна кад је одобри Министар финансија у споразуму са Министром правде. То одобрење није потребно за прирез до 10% на непосредну државну порезу који расписују Цематски меџиси по одлуци цематског збора донетој од 75% пореске снаге у цемату. За њихове одлуке потребно је само одобрење надлежног Вакуфско-меарифског већа.

Прирез који је до дана ступања на снагу овог Устава наплаћivan на територији бивше Босне и Херцеговине наплаћиваће се на све облике непосредног пореза, као и т. зв. бир у Србији, који је загарантован досадањим законом, све док Вакуфско-меарифско веће у Сарајеву односно у Скопљу не донесе одлуку о наплаћивању новог приреза и надлежне власти то одобре.

§ 87. — Верске прирезе прикупљају органи државне пореске администрације једновремено и у свему по прописима за државне дажбине, и предају их у тромесечним оброцима вакуфско-меарифским органима који су их прописали.

§ 88. — Расходи Исламске верске заједнице, у главном, су ови:

- 1) управни трошкови вакуфско-меарифских органа;
- 2) трошкови за одржавање њене имовине и јавне дражбине;
- 3) трошкови на закладне сврхе узапћених вакуфа;
- 4) потпоре за оправку и градњу цамија које немају никаквих вакуфа или су им недостатни, а које су на таковим местима где исламско становништво није **довољно**, материјално јако, да то само учини;
- 5) потпомагање особља цамија, верских завода и школа за које не постоје никакви вакуфи или су недостатни, у колико то не могу ти службеници добијати од месног исламског становништва;
- 6) потпомагање исламских верских, меарифских, културних и добротворних сврха;
- 7) принадлежности службеника;
- 8) дотације разних фондова.

§ 89. — У самосталним имовинским управама у Скопљу и Сарајеву, Вакуфско-меарифска већа односно управни одбори, према својој надлежности, утврђују односно одобравају годишње предрачуне својих расхода и прихода, као и расхода и прихода Врховног верског старешинства и предрачуне подручних имовинско-правних објеката (вакуфа, заклада и т. д.)

Буџетска година поклапа се са државном буџетском годином, а рачунска година траје је два месеца дуже.

Док се не утврде годишњи предрачуни, важе последњи одобрени предрачуни.

§ 90. — Сви објекти Исламске верске заједнице морају се редовно осигуравати против штете од пожара и других непогода.

§ 91. — Вакуфско-меарифска већа у споразуму са Улема-меџлисом прописаће уредбом, у року од једне године по ступању на снагу овог Устава, како ће се управљати самосталним вакуфима, употребљавати и одржавати сви имовински објекти и водити надзор над њима, а до тог времена управљаће се њима по до сада уобичајеном начину.

§ 92. — Имовинско-правне интересе Исламске верске заједнице, у смислу одредбе другог става § 7 Закона о Исламској верској заједници, заступају пред државним властима Вакуфски директори односно правозаступници које ови овласте.

IV Оште одредбе и прелазне одредбе

§ 93. — Ослобођавају се свих јавних дажбина зграде намењене служби Божјој и верско-просветним и добротворним установама; даље, заводи за верске потребе; исламска гробља; домови активних верских службеника, који су својина Исламске верске заједнице, а намењени су за њихово становање, домови исламских верских надлештава; културно-историјски споменици и дворишта свих набројаних установа.

§ 94. — Сви органи Исламске верске заједнице и чланови појединих њених тела,

сви чиновници и службеници њени и поједи-
них вакуфа одговорни су, према одредбама
закона, за свој рад и за сваку штету коју би
нанели Исламској верској заједници неисправ-
ним радом и пропуштеном дужношћу.

§ 95. — Ако се покаже да Вакуфско-меа-
рифско веће својим радом наноси штету интересима Исламске верске заједнице, Врховно
верско старешинство са претседницима оба
Вакуфско-меарифска већа може донети одлуку
да се веће распушта и ново образује. У истом
случају у погледу нижих управних тела одлу-
ку доноси управни одбор надлежног Вакуфско-
меарифског већа. О жалбама на одлуку о
распуштању Вакуфско-меарифских већа одлу-
чује Министар правде, о распуштању Среских
вакуфско-меарифских поверенстава, Врховно
верско старешинство, а о распуштању Цемат-
ских меџлиса, управни одбор Вакуфско-меа-
рифских већа.

§ 96. — Службеници Исламске верске за-
једнице су муслумани држављани Краљевине
Југославије. Ако за које службено место није
могуће наћи спремна кандидата исламске вере,
може се на то место поставити и нему-
слиман.

§ 97. — Ниједно службено место не може
се попунити лицем које нема за то квалифика-
ције прописане од надлежних органа. Изузетно, у Мутијству скопском, битољском, при-
зренском, новопазарском и плеваљском могу

се без обзира на прописане квалификације
садањи муфтијски тајници задржати у служ-
би односно у року од 10 година нови постав-
љати.

§ 98. — За све органе, чиновнике и остале
службенике Исламске верске заједнице, за
имаме матичаре, муалиме, сијан и мектеби
иптидаја, мудерисе и наставнике медреса, као
и за наставнике других верских школа, било
да су активни или пензионисани, Вакуфско-
меарифско веће у Сарајеву и Скопљу, свако за
своје подручје, издаће службену прагматику,
са одредбама о принадлежностима, условима
за службу и о пензијском фонду, а оба за-
једно за функционере и службенике Врховног
верског старешинства у Београду. Принадлеж-
ности Реис-ул-Улеме, чланова Улема-меџлиса,
муфтија и тајника тих верских органа не могу
бити мање него што су им принадлежности
са којима се затеку у часу кад овај Устав сту-
пи на снагу.

§ 99. — Врховно верско старешинство, у
споразуму са оба Улема-меџлиса, прописаће
Уредбу о дисциплинском поступку за све вер-
ске службенике, активне и пензионисане, у
којој ће се предвидети и казна лишења звања
као и лишења пензије.

§ 100. — Уредбе из § 98 и 99 ступају на
снагу по одобрењу Министра правде.

§ 101. — Звања чланова Цематских меџ-
лиса, Среских вакуфско-меарифских повери-

стava и Вакуфско-меарифских већа почасна су звања. Чланови вакуфско-меарифског већа и управног одбора имају право на накнаду путних трошкова и на дневнице.

§ 102. — О свима седницама верских и вакуфско-меарифских тела и органа воде се записници. Ове записнике, осим записника Вакуфско-меарифског већа потписују и оверавају сви присутни чланови, а записник Вакуфско-меарифског већа оверавају претседник и деловођа.

О начину расправљања и одлучивања, надлежно Вакуфско-меарифско веће издаће потребне пословнике.

Све одлуке које се доносе на седницама морају на дотичним актима добити клаузулу да су донете на седници.

§ 103. — За жалбе на одлуке власти Исламске верске заједнице одређује се рок од 14 дана од дана уручења одлуке.

Жалба предана у законском року на пошту сматра се да је благовремено предана.

Жалбе се предају власти која је издала одлуку.

§ 104. — За извршење надлежно издатих, на закону основаних наређења и пуноважних одлука свију исламских верских власти и органа, све државне и самоуправне власти дужне су дати, на захтев надлежних верских власти, административну помоћ.

§ 105. — Сви органи Исламске верске заједнице дужни су потпомагати се међусобно и промицати циљеве Исламске верске заједнице.

§ 106. — Све државне власти које по својој надлежности покрену кривични поступак против којег службеника Исламске верске заједнице дужне су одмах да о томе известе надлежно муфтијство за верске службенике, а за остале Среско вакуфско-меарифско поверенство односно управни одбор Вакуфско-меарифског већа, као и о коначној одлуци коју буду донеле по томе предмету.

§ 107. — Сва лица која по надлежном постављењу врше исламску службу нису обавезна лично вршити оне јавне послове који су противни њиховом верском позиву и угледу.

§ 108. — Припадници Ислама не могу се принуђавати да сарађују и присуствују којем чину или свечаности који носи обележје искључиво друге вере.

§ 109. — Службени језик у свима званичним пословима Исламске верске заједнице Краљевине Југославије је државни језик.

§ 110. — Сви органи Исламске верске заједнице имају службени печат са законским текстом свог имена и ознаком седишта.

§ 111. — Врховно верско старешинство издаваће свој гласник, у ком ће се вршити званична објављивања Исламске верске заједнице.

§ 112. — По ступању овог Устава на снагу, прво Вакуфско-меарифско веће у Сарајеву и Скопљу поставља Министар правде, а даље важи пропис § 35.

§ 113. — Кад се образују Вакуфско-меарифска већа и управни одбори у Сарајеву и Скопљу, Министар правде поставиће комисију која ће спровести предају имовинско-правних агенада од свих досадашњих органа управном одбору у Скопљу. Предају агенада управном одбору у Сарајеву извешће садашњи главни Вакуфско-меарифски повереник.

Извршеном предајом, утврђеном у заједничком записнику, престаје административна одговорност дотадашњих органа.

§ 114. — Органи и надлежтва, који се овим Уставом укидају, у колико нису до сада ликвидирали, предаће своје агенде, архиве и инвентар надлежном Улема-меџлису, који ће извршити потребан распоред и предају надлежним новим органима.

§ 115. — За верске службенике који до ступања на снагу овог Устава примају своје припадности из сретства држavnог буџета па по том пређу на буџет Исламске верске заједнице, Држава ће накнадити Исламској верској заједници онај део пензијских припадности који одговара служби до часа превођења тих службеника на буџет Исламске верске заједнице. Исламска верска заједница ће својим буџетима предвидети кредите за пензијске припадности за остатак службеног времена, све док се то не буде плаћало из сретства пензијског фонда.

§ 116. — Имами у Црној Гори који су државни чиновници задржавају једнаке припадности, а нова постављања на управљена места, врше се по прописима овога Устава.

§ 117. — Сва права и дужности бившег Реис-ул-Улеме за Босну и Херцеговину и бившег Врховног муфтије за Србију и Црну Гору, у погледу њихове надлежности, која су имали до доношења Закона о Исламској верској заједници и овог Устава, прелазе на претседника Улема-меџлиса у Сарајеву и Скопљу, у колико није овим Уставом другачије прописано.

§ 118. — Измене и допуне овог Устава доносе оба Вакуфско-меарифска већа већином од две трећине гласова, а Министар правде, пошто их усвоји, подноси их Краљу на озакоњење.

§ 119. — Овај Устав донело је тело предвиђене § 22 Закона о Исламској верској заједници Краљевине Југославије од 31 јануара

1930 године, а ступа у живот и добија обавезну снагу кад га Краљ потпише и кад се обнародује у „Службеним новинама”.

Уредба о привременој организацији власти и послова Исламске верске заједнице Краљевине Југославије од 5 фебруара 1930 год., Бр. 10931-У-135, остаје на снази док се у смислу ових одредаба овог Устава не изврши образовање нових органа и предаја послова њима.

Уредба о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана, као и Правилник за извршење ове Уредбе од 5 децембра 1927 г., ВМБр. 6631, остају и даље на снази, у толико у колико прописују и уређују вођење матица рођених, венчаних и умрлих муслимана.

Одредбе Уредбе о додацима на скупоћу, Д. Р. бр. 88900, од 28 јула 1925 године, које се односе на имаме, губе снагу кад буду замењене одредбама Службене прагматике, у смислу § 98 овог Устава.

Службене новине Бр. 167. — LXIII од 25. јула, 1930. — II год.

ЗАКОН

од 28. фебруара, 1922. год.

о управи вакуфа у Краљевини Југославији сем Босне и Херцеговине

Чл. 1. — Надзор над вакуфима у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца и управу централног вакуфског фонда за крајеве Србије и Црне Горе води Министарство Вера.

Управу Вакуфа у Босни и Херцеговини воде аутономни вакуфско-меарифски органи, који су тамо од пре постављени.

У смислу друге алијеје § 119. Устава Исламске верске заједнице и Уредбе о привременој организацији власти и послова Исламске верске заједнице, — Закон о управи вакуфа престаје важити, чим се у смислу одредаба Устава изврши образовање нових органа и предаја послова њима.

Чл. 2. — Министарству Вера као управној власти у вакуфским пословима спада у надлежност:

1) одлучивање о користоносним улагањима вакуфске и меарифске готовине и о издавању у најам односно закуп вакуфских и меарифских непретнине, ако камате, односно најамнина или закупнине износи више од 1000.— динара годишње;

2) одлучивање о оптерећивању и отуђивању непокретних добара централног фонда и појединачних вакуфа;

3.) одлучивање о употреби доходака појединачних вакуфа и централног фонда за извршење одредаба, садржаних у вакуфнамама појединачних вакуфа, за подмиривање потреба вакуфске и меарифске управе као и на друге опште мусиманске верске, просветне и добротворне сврхе;

4.) установљење годишњих прорачуна за самосталне вакуфе и за централни фонд;

5.) испитивање и одобравање закључних рачуна за поједине вакуфе, а за централни фонд и њихово састављање;

6.) надзирање над пословањем српских вакуфских меџлиса, надаље надзирање свих појединачних вакуфа и њихових службеника као и свих вакуфских завода;

7.) одлучивање о отписивању неутеривих тражбина вакуфских, о давању предујмова, потпора и награда вакуфским службеницима;

8.) истраживање, књижење и вођење појединачних вакуфа у еведенцији, исто тако њихових закладних сврха;

9.) именовање свих вакуфских службеника и то верских и просветних у споразуму са вршиоцем дужности Врховног Муфтије и у складу са вакуфнамама;

10.) вршење дисциплинарне власти над свима вакуфским службеницима.

Чл. 3. — У свима окружним и српским местима где има мусимана и вакуфских добара, постоје српски вакуфски меџлиси, који

су састављени од муфтије као претседника и четворице мусиманских грађана као чланова. Чланове српских и вакуфских меџлиса именује Министар правде, након саслушања надлежног окружног муфтије, који треба да се у томе споразуме с месним мусиманским становништвом.

Чланови српских вакуфских меџлиса обављају своју службу бесплатно као почасно звање.

У већим местима, где то буде изискивала потреба може се број чланова српског вакуфског меџлиса и повисити.

Чл. 4. — Дужност је српских вакуфских меџлиса, да истражују и држе у евиденцији све вакуфско имање, које се налази у срезу, да надзиру цамије и вакуфске зграде, да пазе мутевелије и друге вакуфске службенике, да судељују при давању вакуфских зграда и земљишта у најам односно закуп и при укамањивању вакуфских новаца, ако закупнина односно најамнина или камате нису више од 1000.— динара на годину, а веће закупе, најмове и укамаћења да достављају својим мишљењем на решење Министру правде (чл. 2. тач. 1.); да стављају предлоге Министру правде гледе употребе вакуфских прихода за издржавање вакуфских и хуманитарних заводова, да састављају испитује и подноси Министарству правде све вакуфске рачуне, нарочито закључне годишње рачуне о управи појединачних вакуфа, те да извршава све налоге Министарства правде.

Чл. 5. — Седнице српског вакуфског меџлиса ваља држати по потреби у уредовним

просторијама муфтије или на другом прикладном месту. Писарске послове обавља муфтијеске звање, које набавља и потребни писаћи материјал.

Банови и срески начелници имају право надзора над деловањем вакуфских меџлиса, али се не могу мешати у унутрашње пословање њихово, нити утицати на њихов рад, који се креће у делокругу, што им је определен, овим Законом или другим одредбама Министарства правде.

Чл. 6. — Појединим вакуфима управљају мутевелије по прописима вакуфнама, а кад ових нема по одредбама Министарства Правде.

Мутевелије имају слушати све налоге среских вакуфских меџлиса и Министарства правде.

Они су овлашћени само на оне издатке који су прелиминовани у буџету њихова вакуфа. Они могу преко среских вакуфских меџлиса стављати предлоге Министарству Вера о променама годишњег буџета за вакуфе, којима они управљају, као и о употреби сретства централног фонда за њих.

Чл. 7. — Сувишци појединих вакуфа, који преостану иза подмирења свих закладним писмом (вакфијом) одређених потреба, а који нису утемељачевом одредбом изрично намењени његовим потомцима или вакуфским службеницима припадају у централни вакуфски фонд.

Мутевелија их има преко среског вакуфског меџлиса предати Управи Фондова, где

ће бити похрањени, а по одредбама Министарства правде употребљавани за намењене сврхе.

Мутевелијама се може оставити један део ових сувишака, да тиме подмире потребе следеће године онога времена, док приспеју приходи од те године.

Висину овога дела од сувишака, што ће се остављати код мутевелија, одређује Министарство правде.

Чл. 8. — Вакуфске таксе ваља плаћати у централни фонд и то:

1.) Таксе за декрет (харци тевџих) при сваком новом именовању, ако је годишња плата виша од 1000 динара. Ова се такса плаћа једном за свагда, и то: 25% од годишње плате, а може се платити и у 13 месечних оброка, ако то новоименовани затражи;

2.) Вакуфске таксе манипулатије (харци мухасебе) од оних вакуфа, којих сувишци припадају потомцима утемељача (вакифа) или вакуфским службеницима. Ове се таксе плаћају сваке године и то 10% од сувишака, који буду у годишњем рачуну исказани, да након подмирења потреба дотичног вакуфа припадају потомцима утемељача или вакуфским службеницима .

Чл. 9. — Централни вакуфски фонд састоји се од сувишака појединих вакуфа, који се не употребе за покриће текућих потреба, од главница и осталог иметка узапићених вакуфа (евкафи мазбута) те од меарифског имања. Приходи се овога фонда састоје од дохо-

дака плодоносно уложеног иметка фонда, од вакуфских такса које се побира по чл. 8. овога Закона, те од сувишака самосталних вакуфа од којих се сваке године мора излучити најмање 20% за повећање темељне главнице фонда.

Руковање готовим новцем и вредносним папирима централне вакуфске закладе као и главницама самосталних вакуфа, које буду предате централном фонду, води Управа Фондова.

Чл. 10. — Приходи централне закладе имају се употребљавати за ове сврхе:

1.) најпре се подмирују из прихода фонда порези и други јавни данци за имање фонда, па онда управне потребе фонда и трошкови издржавања;

2.) затим треба подмирити за поједине вакуфе, који су предали своје новчане главнице фонду, потребе оних сврха њихова утемељења, које се не могу покрити из доходака од некретнина и евентуалних других прихода дотичних вакуфа, онда евентуалне сврхе узапћених вакуфа (евкафи мазбута) затим муслиманске просветне сврхе оних места одакле је узето меарифско имање у централни фонд и то све ово троје у оној мери, колико за то има покрића у сразмерном делу дотичних вакуфа односно меарифског имања, што га имају у приходима имања фонда. Овим није искључено да се могу подмирити и даље потребе оваквих вакуфа и у смислу тач. 5. овог члана из сретстава централног фонда;

3.) затим се подмирују оне потребе појединачних вакуфа на поправак и издржавање користоносних непокретнина, које се не могу подмирити из прихода дотичнога вакуфа;

4.) од прихода фонда, који остану иза тога, ваља сваке године најмање $\frac{1}{5}$ употребити за повећање фонда;

5.) остали приход фонда ваља употребљавати за подмиривање општих исламских верских, просветних и добротворних потреба.

Вакуфима чији сувишци припадају потомцима утемељитеља или вакуфским службеницима, могу се из фонда давати само зајмови;

6.) евентуалне сувишке, који остају иза подмирења свих потреба, ваља такође употребити за повећање централног фонда.

Чл. 11. — Овај Закон ступа у живот од дана потписа Краљевог, а извршну силу добија од дана обнародовања у „Службеним новинама“ и замењује привремену Уредбу о управи вакуфа у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца од 12. септембра, 1919. год., списка Уредаба Министарства Вера Бр. 2., „Службене Новине“, Бр. 195/21. год.

Препоручујемо Нашем Министру Вера да овај Закон обнародује и о извршењу његовом се стара, властима, пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

(Службене новине Бр. 258. од 23. децембра, 1922. године).

УКАЗ

од 28. априла, 1924. год.

о отварању Велике Медресе Краља Александра I
у Скопљу

На предлог Нашег Министра Вера, а по саслушању Главног Просветног Савета, сходно чл. 4. Закона о средњим школама, по указаној државној потреби решили смо и решавамо да се отвори мусиманска теолошка школа под називом „Велика Медреса Краља Александра Првог у Скопљу.”

(Службене новине Бр. 148. — XXXII. од 2. јула 1924. год.).

ПРАВИЛНИК

Велике Медресе Краља Александра у Скопљу

од 29. маја, 1924. год., КВБр. 9801.

Чл. 1. — Медреса у Скопљу је стручна духовна школа, у којој се ученици васпитавају и спремају у духу Ислама за разна мусиманска свештеничка звања, а која је у рангу средње школе и има право јавности.

Чл. 2. — Медреса у Скопљу се издржава из државних сретстава, а стоји под покровитељством Његовог Величанства Краља Александра I, па носи службени назив: Велика Медреса Краља Александра Првог у Скопљу.

Чл. 3. — Медреса стоји под надзором Министра правде; надгледање општег деловања медресе као и управљање наставе докматичким струкама врши Врховно Мутијство у споразуму са Мусиманским Одељењем Министарства правде.

Чл. 4. — Медреса у Скопљу има осам разреда. Сваки разред, учи се годину дана.

Чл. 5. — У Медреси предају се ови предмети: Кураникерим са теџвидом (правилно чи-

тање Корана), Ил-ми-хал (кратка и практична упута у муслиманску веру), Фихт (Шеријатско право), Усули Фихт (Извори исламског права), Фераиз (Муслиманско наследно право), Акаид (Муслиманска доктрина), Хадис (Исламска Традиција), Тефсир (Тумачење Корана), Арапски језик, Белагат (арапска стилистика, реторика и естетика), Вад (Арапска етимологија), Абад (полемика), Персиски, Турски или Арнаутски, Српски, Француски или Немачки, Стари Завет и Историја Ислама, Општа и народна историја, Муслиманска и општа верска историја, Сијеринеби (Мухамедов живот), Логика (мантик), Филозофија, Математика, Природне науке, Земљопис, Козмографија, Физика, Хемија, Хигијена, Цртање и Калиграфија, Устројство наше државе, Грађански Закон, и Грађански Поступак, Шеријатски парбени поступак и муслиманска верска организација, те гимнастика.

Господин Министар правде у договору с Врховним Муфтијуком може наредити изучавање и других наука и вештина.

Чл. 6. — Наставни језик је службени државни језик. Наставни план и програм предавања прописује Министар правде у споразуму с Врховним Муфтијуком а по саслушању Професorskог Савета.

Чл. 7. — Верске предмете предају наставници, који су свршили Дарулфунун теолошки факултет, мектеби нуваб или Медресу, па су већ добро познати као добри теолози и педагози.

Остале предмете предају световни наставници, који имају стручну спрему, која се за те предмете по закону тражи. У овим предметима имају предност наставници муслиманске вере уз једнаке квалификације. Наставници Медресе деле се на професоре, супленте, предаваче и учитеље. Професори морају имати професорски испит.

Сви се наставници постављају по прописима Закона о чиновницима.

Чл. 8. — Наставници Медресе имају исту плату и сва права која имају наставници гимназија. Директор Медресе има поред професорске плате и бесплатан стан, огрев и осветљење у заводу и додатак као директор гимназије.

Чл. 9. — Директор управља непосредно Медресом. Директора бира Министар правде у споразуму с Врховним Муфтијством, а поставља га Краљ указом на предлог Министра правде. Директор мора бити муслиманске вере.

Чл. 10. — Дужности су Директора:

- 1) да поред предавања својих предмета управља Медресом по одредбама овога Закона;
- 2) да сазива и руководи састанке професorskог Савета;
- 3) да надзирива предавања наставника и рад свега особља у заводу;
- 4) да пази на владање ученика, наставника и административног особља;

- 5) да одржава потребни ред у заводу;
- 6) да одређује заменика болесним и одсутним наставницима;
- 7) да се стара о уписивању и исписивању ученика;
- 8) да води преписку с властима и да чува архив заводе;
- 9) да контролише и одобрава све набавке и издатке, за које одговара као наредбодавац; и
- 10) да извештава Министарство правде и Врховно Мутијство о напредовању завода.

Чл. 11. — Директор има право:

- а) да прекине предавања на један дан;
- б) да наставницима даје осуство на три дана, а ученицима на петнаест дана;
- в) да наставнике који се огреше о закон или о наредбе претпостављене власти, позове на одговорност и поведе дисциплинску истрагу у смислу прописа Закона о чиновницима.

Чл. 12. — Савет Медресе састављају директор и остали указни наставници Медресе, а хонорарни имају само саветодавни глас кад се тиче њихових предмета, а исто тако и васпитач и економ кад се већа о ствари из њихова делокруга. Савет се састаје на позив директоров или најмање тројице наставника. У Савету се решава већином гласова. Савет ради ове послове:

- 1) распоређује предмете на наставнике према њиховој стручној спреми;
- 2) прегледа и утврђује програме предавања поједињих наставника;

- 3) саставља распоред предавања на часове;
 - 4) стара се о сагласном раду наставника и напретка завода у наставном и моралном погледу;
 - 5) решава о пријему ученика у Медресу;
 - 6) бира пословођу савета и књижничара;
 - 7) бира у почетку године из реда наставника кандидате за васпитача, разредне старшине и надзорника економије;
 - 8) бира заслужне ученике који ће се у заводу издржавати о државном трошку;
 - 9) саставља распоред по коме се држе испити;
 - 10) решава о набављању књига и других научних сретстава;
 - 11) одређује награде одличним ученицима;
 - 12) даје ученицима најстаријег разреда оцене из владања, које се бележе у сведочанству о стручном теолошком испиту;
 - 13) чини предлоге за поправку и унапређење завода у наставном и моралном погледу Министру правде и Врховном Мутијству;
 - 14) саставља на крају школске године главни извештај годишњи, подноси га Министру правде и Врховном Мутијству.
- Одлуке под 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., подносе се Министру правде и Врховном Мутијству на одобрење.

Чл. 13. — Дужности су наставника:

- а) да предају своје предмете по утврђеним програмима а у духу Ислама;

- б) да тачно и у одређеном времену долазе на предавање и на састанке професорског Савета;
- в) да судељују при васпитању питомца, који на сваком месту морају служити за углед својим материјалним радом и узорним животом;
- г) да чувају поверене им научне збирке и сретства за која су одговорни;
- д) да у случају болести или друге какве сметње на време извештавају директора о изостанку од дужности;
- ђ) да тачно извршују наредбе претпостављене власти које се односе на рад и поредак у заводу.

Чл. 14. — Васпитач руководи васпитањем ученика и у свако доба врши непосредно надзор над њима.

Он врши своје послове према правилима, која прописује Министар правде у споразуму са Врховним Муфтијством. Васпитаче Медресе поставља Министар правде на предлог професорског Савета.

Чл. 15. — Дужности разредних старешина и надзорника економије одређиће се нарочитим правилима.

Чл. 16. — Пословођа води записнике на састанцима професорског Савета и помаже директору у канцеларијском послу.

Чл. 17. — Књижничар рукује школском књижницом за коју и одговара.

Чл. 18. — Санитетске и лекарске послове у заводу врши школски лекар који може бити и наставник хигијене и домаћег лекарства. Поставља га Министар правде.

Чл. 19. — Све економне и благајничке послове у заводу врши економ а под надзором директора и надзорника економије. Економ се поставља по прописима Закона о чиновницима са годишњом систематском платом као економ Министарства. Поред плате има и издржавање у заводу, ако је нежењен. Његове су принадлежности:

- а) да извршује све набавке за завод, а по прописима закона који за то постоје;
- б) да уз помоћ васпитача и разредних старешина чува све ствари које припадају школи и интернату;
- в) да настојава над чистоћом у кујни и у свима локалима завода;
- г) да у договору са васпитачем прима и отпушта све служитеље у заводу;
- д) да прими новац, да води рачуна о свима примањима и издацима у заводу и да за то одговара Главној Контроли као рачунополагач.

Чл. 20. — Ученике Медресе прима Министар правде на предлог професорског Савета преко Врховног Муфтијства. Сваки ученик, који жели бити примљен у Медресу треба да докаже да је исламске вере, да је здрав, без телесних мана, да је поданик Краљевине Југославије, и да има најмање 10 а највише 15

година. Молиоци треба да покажу сведоцбу свршене основне школе.

При ступању у завод ученик полаже пријамни испит и бива прегледан од школског лекара.

Чл. 21. — Сви ученици Медресе су интернисти. Правила о интернату прописује Министар правде у договору са Врховним Муфтијством.

Сиромашни а ваљани ћаци, на предлог професорског Савета, су државни питомци, који добијају стан, храну и одело, књиге и остала научна сртства бесплатно.

Остали ученици плаћају за своје издржавање и научна сртства и то увек за три месеца унапред. Цену за ово издржавање одређује Министар правде у договору са Врховним Муфтијством за сваку годину.

Ученик који понавља разред не може бити државни питомац.

Чл. 22. — Школска година почиње 1. септембра, а свршава се 15. јула. Ученици се уписују у школу првих десет дана месеца септембра. Ко се због важних оправданих узрока не пријави до тог времена може бити примљен и накнадно, али само до краја месеца септембра.

Време за упис објављује се у почетку месеца августа преко „Службених Новина“. У исто време објављује се и то колико ће се нових ученика примити у први разред Медресе, што одређује Министар правде у договору с Врховним Муфтијством.

Чл. 23. — Испитивање ученика, оцењивање њихова успеха и владања и превођење у старији разред врши се на начин како је предвиђено и у другим средњим школама као н. пр. гимназији. Низи и виши течајни испити врше се као и у гимназијама на крају године уз присуство изасланика Министра правде и Врховног Муфтијства, на основу којих се ученицима издају сведоцбе, у којима су оцене као и оне у гимназији.

Питомцу, који је виши течајни испит успешно свршио, издаје се коначна сведоцба, на основу које добија право да настави студије на мусиманском теолошком факултету. Нарочитим одобрењем Министра правде питомац може отићи и на други који факултет.

Чл. 24. — Пријамни, поновни и накнадни испит морају се свршити до 15. септембра, а за тим настају редовна предавања.

Велики школски одмор траје од 15. јула до 31. августа, и одмор за месец Рамазан. После Рамазана почињу предавања пети дан Рамазан бајрама. О другом бајраму одмор траје пет дана. Сем овог одмор се даје петком цео дан и недељом после подне.

Чл. 25. — Ученици Медресе могу бити кажњени опоменом, укором, кратким затвором од 1 до 15 дана, отпуштањем из завода и изгнањем из свих школа. Прве две казне изричу сем директора и остали наставници и васпитач. Казну затвора до три дана изриче васпитач, до седам дана изриче директор а до петнаест дана изриче професорски Савет.

Казну отпуштања из Медреса и казну изгнања из свих школа изриче само професорски Савет али одлука о овој казни шаље се преко Врховног Муфтијства на одобрење Министру правде.

Чл. 26. — Школска правила за ученике прописује Министар правде у споразуму с Врховним Муфтијством.

Чл. 27. — Министар правде овлашћује се да у споразуму с Врховним Муфтијством пропише правила како ће се регулисати даљи опстанак досадањих Медреса, кад почне да ради Медреса у Скопљу.

Чл. 28. — Овај Правилник важи од кад га одобри Главни Просветни Савет и Господин Министар правде.

Прелазно наређење

Чл. 29. — Пошто нема одмах питомаца који су свршили основну школу отварају се два припремна разреда при Медреси у Скопљу, у која се примају питомци старији од десет година а млађи од петнаест година.

Поред верског градива у припремним разредима треба да се обради и градиво из основне школе.

Кад почну стизати ђаци из државних основних школа као питомци завода, укинуће се припремни разреди.

На основу указа Његовог Величанства Краља од 28. априла 1924. год., којим се отвара „Велика Медреса Краља Александра у Скопљу“, а по саслушању Главног Просветног Савета, С.Бр. 437. од 2. октобра 1923. год., одобрена су ова правила.

(Службене новине Бр. 148. — XXXII. од 2. јула 1924. год.)

УРЕДБА

*B. M. Бр. 6631. од 5. децембра, 1927. год.,
о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији.*

На основу члана 152. Финансијског Закона за 1927-28. годину, прописује се следећа Уредба о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији:

Чл. 1. — Сви мусимани једнога подручја у којем има најмање преко 300 мусиманских дома, сачињавају цемат, а само у изванредном случају, нарочито у случају велике удаљености, може се формирати цемат и са мање од 300 дома.

Чл. 2. — Сеоски домови, који се налазе у близини градског цемата, а нису се могли због оправданих разлога територијалне природе спојити у склоп којег сеоског цемата, припадају најближем градском цемату.

Чл. 3. — Сваки такав цемат сачињава посебни самостални цемат у погледу вођења матица рођених, венчаних и умрлих мусимана као и у погледу вођења домовница, има свој печат и ужива право јавности.

Чл. 4. — На челу сваког цемата је имам који мора имати прописане квалификације од надлежног верског старешине, по којима је способан за вођење матица и као такав поседује декрет надлежног врховног верског старешине, за дотични цемат.

Чл. 5. — Вођење домовница и матица рођених, венчаних и умрлих мусимана у Краљевини Југославији вршиће имам, постављен за тај цемат по члану 4. ове Уредбе.

Чл. 6. — Ако имам некога цемата не буде имао квалификације споменуте у члану 4. ове Уредбе, надлежни ће Муфтијски Уред (Муфтијство) ту дужност привремено поверити имаму суседног цемата, док се дотични имам не успособи.

Чл. 7. — Буде ли упражњено место имама Муфтијски ће Уред (Муфтијство), у споразуму са котарским вакуфско-меарифским поверенством (српским вакуфским одбором) поставити заменика, који ће вршити ту дужност, док се не именује стални имам.

Чл. 8. — Матице се воде само на државном језику, осим уобичајене терминологије, која је на арапском језику и писму.

За свако уношење у матицу наплаћује се прописна такса. У колико нису ове таксе уређене по Закону о Таксама, а радње су чисто верског карактера, одредиће се њихова висина.

на у споразуму са надлежним верским старешинама.

Чл. 9. — Све што се има да унесе у матице уноси се одмах, а најдаље у року од три дана.

Чл. 10. — Све белешке уопште, уносе се увек једнаким црним мастилом. Строго је забрањено разнобојна мастила употребљавати.

Чл. 11. — Брисање, као и свако мрљање књига строго је забрањено и сматраће се, не само као немарно и неуредно вођење књига, већ и с умњиво с обзиром на тачност, те ће се казнити по постојећим законима и дисциплинским прописима.

Чл. 12. — Сваки поједини случај, који се уноси у матицу треба уписати чистим и читким писмом не скраћујући поједине речи. Ако би се дододило што год погрешно у којој речи, те би се морало исправити, не сме се дотична реч брисати нити стругати, него само танком цртом превући и исправак или дупуну унети изнад или поред прецртане речи.

Чл. 13. — У матице рођених уписују се само на време рођена деца, без обзира да ли су жива или мртва рођена.

Чл. 14. — У матице се уписују године најпре бројевима, а затим словима, месеци се

уписују словима, а дани бројевима по државном календару, а по хиџрету све само по бројевима.

Чл. 15. — У матицама могу се чинити исправке само на основу писмених података надлежног српског поглаварства. Све писмене податке на основу којих су учињене исправке или допуне, треба савесно чувати у Имамском Уреду.

Чл. 16. — Накнадни уписи у матице, могу се само на основу исправа надлежног српског поглаварства у матице уносити. За евентуалне случајеве, који настану при крају старате и почетком нове године, а морају се бележити у матицу сходно чл. 9. резервисаће се неколико рубрика у књигама, како би се имало где да убележи у ону годину, у коју тај случај спада.

Чл. 17. — Све цематлије дужне су на време подносити пријаве Имамском Уреду, који има право затражити интервенцију политичке власти у случају потребе.

Чл. 18. — У матице се бележи само на основу:

- писмених исправа;
- на основу личног осведочења уз одговорност имама.

Чл. 19. — Ако се неко позива на сведоке, било за ма какав случај, онда треба странку упутити надлежном срском поглаварству које ће ствар извидети и о резултату обавестити дотични Имамски Уред.

Чл. 20. — У матицама се воде стално само припадници дотичног цемата, а сви остали привремено.

Чл. 21. — Досељавање цематлија, као и исељавање бележи се само на основу писменог решења надлежног срског поглаварства.

Чл. 22. — Имам, који води матице, сноси и одговорност за тачност и исправно уредовање.

Чл. 23. — Сваке неуредности спадају под казну кривичног закона и других за то прописа.

Имам, који се огреши о поверијену му дужност, кажњава се или губи звање на основу правилно проведене истраге и изречене пресуде. Акта о овоме шаљу се Министарству правде заједно са актом, којим се предлаже мењање или одузимање имамских принадлежности.

Чл. 24. — Матичне књиге воде се по формуларима, које је прописао Министар Вера.

Набавке свих формулара за вођење матичних књига врше из својих сретстава по-

стојеће политичке општине за цемате, који се налазе на њиховој територији. Где општине још нису формиране као што је случај по селима Босне и Херцеговине, набавке ће вршити Вакуфско-Меарифски Сабор из прихода добивених од повишења 1% вакуфског приреза на основу члана 152. Финансијског Закона за 1926-27. годину.

Чл. 25. — Имами су дужни давати све иззватке и податке из матица, које затраже државне власти не наплаћујући никакву таксу.

Чл. 26. — Надзор над вођењем матица воде надлежне муфтије или кога ови овласте, а државни надзор срчки поглавари.

Ова Уредба ступа на снагу чим буде објелодашена у „Службеним Новинама“, а упућује се на спровођење, за Босну и Херцеговину, Улема Меџлису и Вакуфско-Меарифском Сабору, а за Србију, Јужну Србију и Црну Гору Врховном Муфтијству.

(Службене новине Бр. 14. — II од 20. јануара 1928. године).

ПРАВИЛНИК

B. M. Бр. 6631. од 5. децембра, 1927. год., са изменама и допунама од 1. маја, 1928. год., за извршење Уредбе о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана у Краљевини Југославији.

Чл. 1. — Домовнице муслимана воде се по формулару А.

Матице рођених муслимана воде се по формулару Б.

Матице венчаних муслимана воде се по формулару В. а матице умрлих муслимана воде се по формулару Г.

Чл. 2. — Матице као и домовнице смештене су:

- 1.) у обласним местима код Муфтијских Уреда;
- 2.) у српским местима код Котарског Вакуфско-Меарифског Поверенства (Српског Вакуфског Одбора);
- 3.) ако у једном месту има више цемата места за смештање матица одредиће надлежни муфтија;
- 4.) у сеоским цематима код имама.

Чл. 3. — Смештање матица и домовница код Муфтијских Уреда односно код Котарских Вакуфско-Меарифских Поверенстава или Српског Вакуфског Одбора привремено је и ничим не тангира самосталност Имамата предвиђену чл. 3. Уредбе у вођењу матица, а исто тако не преноси никакву одговорност на дотичне аутономне органе, која је предвиђена у члановима 22. и 23. Уредбе.

Чл. 4. — Основ за почетак вођења матица је попис становништва из године 1921., који ће државне власти ставити на расположење имаматима преко надлежног Српског Вакуфско-Меарифског Поверенства, односно српских Муфтијстава.

Чл. 5. — Чим Имамат добије податке о попису становништва, провешиће их кроз своје књиге и након тога, ако установи какве недостатке или неисправности, известиће о томе Српско Поглаварство, да се исти исправе.

Чл. 6. — Свака матична књига као и домовница, има бити означена страницама, тврдо повезана и потврђена од надлежног Српског Поглаварства, и тако састављена, да се не могу поједини комади вадити нити уносити нови листови.

Ако би током једне календарске године нестало које матичне књиге, или појединих листова из ње, Имамат мора одмах о томе известити надлежно Српско Поглаварство.

Чл. 7. — Петог сваког месеца Имамат ће поднети тачне преписе свих случајева унесених у матицу минулог месеца и то:

- 1.) Среском Поглаварству;
- 2.) Котарском Шеријатском Суду, односно Среском Муфтијству (овима само смртне случајеве).

Осим тога концем сваке године најдаље до 15. јануара следеће године подносиће Имамат Улема Меџлису, односно Врховном Муфтијству преко Муфтијског Уреда, односно Муфтијства статистичке податке у два примерка.

Чл. 8. — Сходно чл. 8. Уредбе о вођењу матица алинеја 2. за уношење у матице наплаћује се одређена такса.

Чл. 9. — По члану 5. Уредбе о вођењу матица, дужан је Имам да их лично води, те може једино у случају нужде поверити тај посао другоме и то највише три дана, а преко три дана поступиће се по постојећим прописима о давању осуства и замењивању у служби.

Чл. 10. — По чл. 20. Уредбе о вођењу матица Имам води стално само припаднике свога цемата, а остала привремено. Ти остали случајеви јесу ови:

- 1.) случај смрти или порођаја другог цематлије;
- 2.) опоручно опремање другог цематлије; и

3.) случај смрти туђег држављанина или порођаја туђе држављанке.

Ако се догоди који случај наведен под тач. 1. Имам ће обавити све верске дужности и провести то кроз матицу, а онда ће поднети писмену пријаву надлежном Имаму на даљи поступак.

Ако умрли опоручи да га опреми Имам другог цемата, то се има службено саопштити дотичном Имаму, али тиме не сме материјално бити оштећен његов надлежни Имам.

Кад се догоди случај наведен у тач. 3. овога члана, Имам је дужан извршити верске дужности и након проведења кроз матице обавестити Среско Поглаварство и Шеријатски Суд, односно Среско Муфтијство.

Чл. 11. — По чл. 5. Уредбе о вођењу матица Имам води матицу и венчаних муслимана, али под тим се разумева једино издавање илми-хабера (потврда). Матице венчаних воде Шеријатски Судови, односно Среска Муфтијства.

Према томе Имам ће испунити при издавању илми-хабера рубрику 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8. и 10. а остала рубрике касније ће испунити, кад му стигне пријава од Шеријатског Суда, односно Среског Муфтијства о извршеном венчању.

Чл. 12. — Попуњавање рубрике 11. има се извести тако, да Имам према увиђавности упути странку у главна начела исламског веровања и упозна је укратко са брачним дужностима.

Чл. 13. — У „Примедби“ се има убележити, ако због какве запреке Шеријатски Суд односно Среско Муфтијство не изврши венчање вереника којима је Имам издао потврду (илми-хабер).

Чл. 14. — Никакве писмене исправе осим изватка из матица и потврде (илми-хабера) не смеју се странки давати у руке нити слати надлежним властима друкчије осим службено.

Чл. 15. — Ако се ради о браку страних држављана или држављанки, Имам ће их упутити Шеријатском Суду, односно Среском Муфтијству.

Чл. 16. — Ни у којем случају Имам не сме извршити венчање, осим ако га у известним случајевима овласти надлежни Шеријатски Суд, односно Среско Муфтијство.

Чл. 17. — Имам коме у смислу чл. 6. Уредбе о вођењу матица буде Муфтијски Уред, односно Муфтијство поверило вођење матица суседног цемата, има права на хонорар. Тај хонорар ће одредити Муфтијски Уред, односно Муфтијство на штету Имама кога заступа. Тој одлуци имаду се оба Имама покорити.

Чл. 18. — Имам је дужан поучити онога имама у вођењу матичних књига кога одреди да га заступа.

Чл. 19. — Ако буде Муфтијски Уред односно Муфтијство у споразуму са Котарско-Вакуфско - Меарифским Поверенством, односно Среским Вакуфским Одбором, у смислу чл. 7. Уредбе о вођењу матица поставило заменика на упражњено место, онда се тај заменик има платити из прихода вакуфа цамије, у којој служи, или из добровољних прилога цемата.

Чл. 20. — Чим се један кандидат пронађе способним за вршење имамске дужности и предложи за именовање, може одмах наступити привремено дужност, не чекајући на декрет.

Надлежни верски старешина дужан је одмах послати поред декрета и сва остала документа потребна за доношење одлуке за пријем додатка на скупоћу по Уредби ДРБр. 88900/25. Додаци на скупоћу теку имамима од 1. наредног месеца, у коме је предлог за додељивање додатка на скупоћу послат Министарству правде, ако и у колико исте одобри Министар правде.

Чл. 21. — Сходно чл. 3. Уредбе о вођењу матица Имамат је јаван, те као такав има и свој печат.

Натпис печата је „Имамат Цемата . . . Среза . . . у . . .“ са државним грбом у средини.

Чл. 22. — Сва уношења у матице врше се по календарској години до 31. децембра 12 часова ноћи.

Чл. 23. — Код уношења близанаца, треба да се по могућности забележи тачно и час у који се које дете родило.

Чл. 24. — Рубрику 6. у матици рођених (акика), треба надлежни Имам у сеоском цемату да сам изврши, а у градским цематима, препушта се на вољу родитеља, па може ту дужност и који махалски имам извршити, а о томе ће поднети пријаву надлежном имаму ради уношења у матичне књиге.

Чл. 25. — Бројни подаци у свима рубрикама рођених, умрлих имају се попунити словима.

Чл. 26. — Врховни верски старешина прописаће одмах Правилник о установљењу способности имамских кандидата за ову сврху, дисциплинска правила за имаме и правила о њихову осуствовању, која ће послати Министру Вера на увиђај и евентуалне примедбе.

Чл. 27. — При одабирању кандидата за формирање цемате првенство има у случају једнаких квалификација млађи по годинама, а не могу се поставити они који су прекорачили 50 година старости, сем у изузетном случају, по оцени самог Министра.

Све надлежне власти приступиће одмах провођењу овог Правилника. Имами који сада добивају додатке на скupoћу на досадање формирани цемате примаће и даље додатке

све док не буде формиран цемат и док не буде именован нови имам по Уредби о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана.

У колико не би имало довољно кандидата, у коме крају за имаме, који би могли под законитом одговорношћу водити матице услед незнаша службеног језика, могу их поверити неком другом лицу од поверења, с обавезом да се оспособе сами за ту дужност у року од три године.

(Службене новине Бр. 14. — II ед 20. јануара, 1928. год.).

			Ред. број. — Red. broj
			Име и презиме - Ime i prezime
			Страна : Strana :
1	2	3	Сродство према стареш. по роду. — Srodstvo prema starešini po rodu.
			Дан — Dan
	4		Месец — Mesec
			Година — Godina
	5		Место, срез, баловина, држава. — Mesto, srez, banovina, država
	6		Занимање Zanim.
	7		Општини, срезу, баловини, држави Opštini, srezu, banovini, državi
	8		Вера — Vera
	9		Дан — Dan
			Месец — Mesec
			Година — Godina
	10		Дан — Dan
			Месец — Mesec
			Година — Godina
	11		Грађ. карта издата под бр. књиге грађансских карата Građ. karta izdata pod br. knjige građanskih karata
	12		Надлежност у Nadležnost u
	13		Кућни број Kućni broj
			Уписати дне : Upisati dane :
			Улица : Ulica
			Стално живи у Stanno živi u

А. Домовница — D_umonica

В. Матица рођених (сицили виладет) муслимана
Matica rođenih ('sicili' viladet) muslimana

КРАЈЕВИНА
ЈУГОСЛАВИЈА

Имамски уред ћемата
Imamski ured džemata

Родни лист — Rodni list

Срез	Место	Бановина
Srez	Mesto	Banovina

Убиљежено: — Ubilježeno:

У матици рођених () књига стр. бр. ово:
U matici rođenih () knjiga str. br. ovo:

Година
Godina

Месец Дан рођења
Mesec Dana rođenja

Година, месец, дан рођења
Godina, mesec, dan rođenja

Новорођено дете: Име
Novorođeno dete: Ime

Је ли законито
Je li zakonito

Име презиме, занимање и вера родитеља :
Ime prezime, zanimanje i vera roditelja:

Бановина
Banovina

Срез
Srez

Место где стапује, кућни број
Mesto gde stapanje, kućni broj

Код странаца завичајност
Kod stranaca zavičajnost

Име и презиме имама који је обавио давање имена (акика)
Ime i prezime imama koji je obavio davanje imena (akika)

.....

Број и датум венчаног листа родитеља
Broj i datum vencanog lista roditelja

Примедба
Primedba

Да се овај извадак из горе поменуте матице рођених
муслимана посве слаже са оригиналом, потписани сведочи
својим потписом и имамским печатом.

Da se ovaj izvadak iz gore pomenute matice rođenih
muslimana posve slaze sa originalom, potpisani svedoci svojim
potpisom i imamskim pečatom.

У дана месец год. 19
U dana meseca godine 19

(Печат-Реџат) (Потпис-Potpis)

Број
Broj

**ПРИЈАВА РОЂЕЊА
PRIJAVA ROĐENJA**

Име и презиме рођеног-не Ime i prezime rođenog-ne	
Име родитеља (код мајке рођено презиме) Ime roditelja (kod majke rođeno prezime)	
Дан, месец година pođenja Dan, mesec i godina rođenja	
Спол Spol	
Вера и занимање роди- теља Vera i zanimanje rodi- telja	
Бановина Banovina	
Срез Srez	
Место, стан, кућни број (одакле су дошли ро- дитељи) Mesto, stan, kućni, broj (odakle su došli roditelji)	
Примедба : Primedba :	

Место Датум 19
Mesto Datum 19

(Печат-Реџат) (Потпис-Potpis)

		Редни број — Redni broj
1	Венчања Venčanja	Година, месец, дан Godina, mesec, dan
2	Пуштања Puštanja	Godina mesec, dan
3	Број домовнице Broj domovnice	
4	Њихово име пре- зиме и занимање Njihovo ime pre- zime i zanimanje	
5	Вереник и вереница Verenik i verenica	
6	Рођења Rođenja	Бановина сре- место - Banovina srez, место
7	Становања Stanovanja	
8	Вера — Vera	
9	Доба — Doba	
10	Који је брак Koiji je brak	
11	Име, презиме, занимање, вера њихових родитеља Ime, prezime, zanimanje, vera njihovih roditelja	
12	Име, презиме, вера, занимање њихових сведока Ime, prezime, vera, zani- manje njihovih svedoka	
13	Где су венчани Gde su venčani	
14	Јесу ли подучени о брач- ним дужностима и гл. на- челима ислама Jesu li podučeni o bračnim dužnostima i gl. načelima islama	
15	Примедба Primedba	

В Матица венчаних муслимана (кујуди-никјах). — Matica venčanih muslimana (kujudi-nikjah).

Потврда
(Илми Хабер)

Опис веренице :
Opis verenice :
Име и презиме :
Ime i prezime :

Очево име :
Očevo ime :
Године :
Godine :
Девојка; удовица
пушћеница :
Devojka; udovica
pušćenica :
Место рођења :
Mesto rodjenja :
Место боравишта :
Mesto boravišta :
Постоји ли привола
велије :
Postoji li privola velije:

(Законског заступника) :
(Zakonskog zastupnika) :

Потврђује се, да нема ни шеријатске ни
законске запреке венчању и склапању брака
напред описаных лица.

Potvrđuje se, da nema ni šeriatske ni
zakonske zapreke venčanju i sklapanju braka nap-
red opisanih lica.

U _____ дне _____ 19 _____
dne _____

Кмет мухтар) веренице: Имам места вереника:
Kmet muhtar) verenice: Imam mesta verenika:

Зак. о ислам. вер. зајед.

Potvrdha
(Ilmi Haber)

Опис вереника :
Opis verenika :
Име и презиме :
Ime i prezime :

Очево име :
Očevo ime :
Године :
Godine :
Занимање :
Zanimanje :
Државна припадност:
Državna pripadnost:
Место рођења :
Mesto redjenja :
Место боравишта :
Mesto boravišta :
Дали је ожењен :
Da li je oženjen :

	Редни број — Redni broj
	Страна домовнице Strana domovnice
	Дан, месец и година Dan, mesec i godina
	Место смрти — Mesto smrti
	Место становља, кућни бр., општина срез Mesto stanovanja, kućni br., opština srez
	Име, презиме, занимање умрле особе Ime, prezime, zanimanje umrle osobe
	Име, и презиме, и занима- ње родитеља Ime, i prezime, i zanimanje roditelja
	Јели ожењен, удата Jeli oženjen, udata
	Вера — Vera
	Доба — Doba
	Болест или други узрок смрти Bolest ili drugi uzrok smrti
	Где и кад је сахрањен Gde i kad je sahranjen
	Иман који је из- вршио сахрачу и имам који је из- вршио дženazu i sahranu
	Примедба — Primedba

Г. Матица умрлих муслимана (сипилни вефијат) —
Matica umrlih muslimana (sipili vefijat) —

КРАЉЕВИНА
ЈУГОСЛАВИЈА
KRALJEVINA
JUGOSLAVIJA

Имамски уред ћемата
Imamski ured džemata

Смртни лист — Smrtni list

..... Среz Место Бановина
..... Srez Mesto Banovina

Убиљежено је: — Ubilježeno je:

У матици умрлих муслимана, knj. бр. стр. ово:
U matici umrlih muslimana, knj. br. str. ovo:
Година

Godina

Месец дана
Mesec dana

Име, презиме и сталеж
Ime, prezime i stalež

Место пођења

Mesto rođenja

Место становља

Mesto stanovanja

Вера

Vera

Доба

Doba

Од чега је боловао и умро

Od čega je bolovao i umro

Где и када је покопан

Gde i kada je pokopan

Име, презиме и сталеж онога, који је сахранио и ценазу клањао

Ime, prezime i stalež onog, koji je sahranio i dženazu klanjao

(Печат-Pečat)

(Потпис-Potpis)

Пријава смрти број _____ Prijava smrti broj _____

Име и презиме умрлог-ле Ime i prćzime umrlog-le	
Име родитеља (код мајке пођено презиме) Ime roditelja (kod majke rođeno prezime)	
Дан, месец и година смрти Dan, mesec i godina smrti	
Одакле је умрли (надлеж- лежност) Odakle je umrli (nadležnost)	
село, општина, срез, Ба- новина држава selo, opština, srez, Ba- novina država	
Занимање Zanimanje	
Спом Spol	
Брачно стање Bračno stanje	
Доба или година рођења Doba ili godina rođenja	
Вера Vera	
Од које је болести умро-ла Od koje je bolesti umro-la	
Где је станововао-ла, одакле је дошао-ла Gde je stanovao-la, odakle je došao-la	

место _____ датум _____ 19 _____
mesto _____ datum _____ 19 _____Потпис
PotpisПечат
Pečat

ДИСЦИПЛИНСКИ ПРАВИЛНИК

*Br. 20001—28 г. од 15. јануара, 1929. — I год.,
— К. В. М. Br. 315. од 24. јануара, 1929. — I год.,**за цематске имаме на територији Србије и
Јужне Србије.*

На основу § 26. Правилника за извршење уредбе о вођењу матица рођених, венчаних и умрлих муслимана Краљевине Југославије прописује се следећи Дисциплински правилник за цематске имаме на територији Србије и Јужне Србије:

§ 1. — Цематски имами имају право на отсуство у следећим случајевима:

а) сваке године 15 дана одмора;
б) на два месеца отсуства када полазе у Меку и Медину ради вршења верске дужности Хаџа, а без права на пријем додатка на скупоћу сходно § 21. Уредбе Д.Р.Бр. 88.900/25.;

в) када комисија од два државна или једног државног и једног самоуправног лекара утврди, да због болести не могу вршити дужност. Отсуство због болести не може без прекида трајати дуже од шест месеци, а по-

сле овог рока место отсутног имама мора се упразнити.

§ 2. — У свим случајевима претходног члана отсуство одобрава:

- а) до пет дана месни Муфтија;
- б) преко пет дана Врховни Муфтија на предлог надлежног Муфтије.

У сваком случају надлежни Муфтија дужан је одредити за заменика отсутног имама једног од ћематских имама свога подручја.

§ 3. — Ћематски имами, сем случаја отсуства одобреног по § 2. овог правила, дужни су стално боравити у седишту његовог ћемата, и они имами који се десет дана самовољно удаље из места службе или за девет дана од дана саопштења одлуке о постављању или премештају не преузму дужност у седишту ћемата биће отпуштени из службе.

§ 4. — Ћематски имам, који, у служби или ван ње повреди своју службену дужност прописану шеријатом и уредбом о вођењу матица или углед свога реда биће кажњен казном за неуређност или дисциплинском казном. Казна за неуређност изриче се ако повреда дужности или угледа реда не прелази обим обичне неуређности. Али ако је неуређност већег замашаја онда ће се сматрати за дисциплински преступ и казниће се дисциплинском казном.

§ 5. — Казне за неуређност су ове:

- а) опомена; и
- б) новчана казна која не може премашисти 10% од целокупних имамских припадлежности.

Имам не може бити два пута кажњен опоменом, него је обавезно применити новчану казну када се неуређност понови.

§ 6. — Дисциплински преступи због којих ће се имами дисциплински казнити у главном су:

- 1) неморално и недостојно владање у приватном животу (уживање алкохола, картање, скитање и у опште сви поступци и дела која је шеријат забранио и обележио као неморална и недостојна за муслимане);
- 2) лакомислено задуживање;
- 3) рђаво и преко поступање са народом, те изнуђивање награда за вршење Уредбом поверилих му послова, а ако законом оваква награда није предвиђена;
- 4) немарно и неуређено вршење имамске дужности;
- 5) непослушност спрам наредаба претпостављених;
- 6) обична неуређност, ако је имам већ био кажњен по тач. а) и б) § 5. овог правила.

§ 7. — Дисциплинске су казне ове:

- а) умањивање плате највише до једне године дана, с тим да ово умањење, у поједином месецу, не може бити веће од 20% целокупних припадлежности имама;

б) отпуштање из службе.

Ако је преступ велики, нарочито с обзиром на узвишено заповести Ислама, онда имам може бити кажњен отпуштањем из службе и ако пре тога није био кажњаван опоменом или новчаном казном.

Имам који је два пута дисциплински кажњен умањењем принадлежности код поновљеног дисциплинског преступа казниће се отпуштањем из службе.

§ 8. — Кривице имама ислеђује дисциплински суд за имаме, а у састав истог улазе:

месни Муфтија као претседник, а секретар Муфтиства, један члан вакуфског одбора, један мудерис и један цематски имам као чланови.

За члана дисциплинског суда цематског имама бирају имами дотичног среза сваке године и то 4 дана Рамазан-Бајрама на среској конференцији цематских имама, а друга два члана предлаже месни Муфтија.

Овако састављен дисциплински суд треба бити потврђен од Врховног Муфтије.

§ 9. — Казне по тач. а) и б) § 5. и тач. а) § 7. овог правилника изричу дисциплински судови састављени по § 8. правила, а казну по тач. б) § 7. правила Врховни Муфтија на основу мишљења и аката о ислеђењу поднетих од стране дисциплинског суда.

Казна не може бити изречена пре него што имам буде саслушан. Образложена одлука о казни има да му се саопшти писмено.

Новчане казне одбијају се од принадлежности имама и уносе у државну касу.

На одлуке о казни и мишљења дисциплинских судова може се жалити Врховном Муфтиству у року од десет дана од дана саопштења, а Врховно Муфтиство решава у последњем степену и на одлуку Врховног Муфтиства не може се жалити.

§ 10. — Дисциплински судови ислеђују и суде кривицама имама по прописима садржаним у књизи XIV., XV. и XVI. мецеле, а на тужбу цематлија или по службеној пријави надлежног Муфтиства.

§ 11. — Цематски имами уживају сталност и не могу бити отпуштени из службе сем случаја из § 3. и тач. б) § 7. овог правилника.

Премештај имама из једног цемата у други цемат може извршити Врховни Муфтија по потреби службе или на захтев већине цематлија.

Службене новине Бр. 59. — XXIV од 12. марта, 1929. — I год.

УРЕДБА

од 17 јула, 1925. год., ЗБр. 29857.

о обрезивању сунећењу, circumcisio) муслиманске и јеврејске деце

На основу чл. 1. и 4. тач. 4. Закона о уређењу санитетске струке и чл. 1. и 3. Уредбе о Устројству Министарства Народног Здравља прописује се ова Уредба о обрезивању (сунећењу, circumcisio) муслиманске и јеврејске деце:

Чл. 1. — Обрезивање (сунећење) деце код Муслимана и Јевреја подлежи надзору санитетске власти.

Чл. 2. — Обрезивање деце не сме нико вршити, ако није на то овлашћен.

Чл. 3. — Дозволу за обрезивање деце даје Министарство Народног Здравља, односно надлежни Инспектор Министарства Народног Здравља.

Чл. 4. — Ко против ове Уредбе изврши обрезивање детета, или једног одраслог лица биће кажњен, ако дело не подлежи кривичном закону, новчаном казном до три хиљаде динара, или затвором до 3 месеца.

Чл. 5. — Против осуде може се уложити жалба на Министарство Народног Здравља у року од месец дана.

Чл. 6. — Лица, која врше обрезивања, водиће евидентију деце или одраслих лица на којима су обрезивање извршили са ознаком имена и презимена, места рођења и становишта, година живота и дана када је обрезивање извршено.

Чл. 7. — У државним болницама, на хируршком одељењу, оснивају се течајеви за обрезивање Муслиманске и Јеврејске деце, који ће трајати 6 недеља.

У тим течајевима примају се мушка лица Муслиманске односно Јеврејске вере, која су свршила основну школу и навршила 21 годину живота.

Чл. 8. — У течају ће учити теориски:
а) шта су заразне клице, где се налазе и како делују на рану;

б) шта је зараза ране и како се треба против ње борити (безкличност — асептика);

в) средства за бескличење (антисептичка средства);

г) склоп уда, (анатомија пениса);

Практично:

- a) извршење обрезивања;
- b) завој, исхрана (дијета) и лечење чисте ране, док не зацели.

Чл. 9. — Ова Уредба ступа на снагу, пошто буде објављена у „Службеним Новинама.”

(Службене Новине Бр. 172.—XXXV од 31. јула, 1925. године.)

Члв. бр. 36231